

České vydání

Informace a oznámení

Svazek 58

12. června 2015

Obsah

I *Usnesení, doporučení a stanoviska*

STANOVISKA

Výbor regionů

111. plenární zasedání ve dnech 16. a 17. dubna 2015

2015/C 195/01	Stanovisko Evropského výboru regionů – Strategie rozšíření a hlavní výzvy na roky 2014–2015	1
2015/C 195/02	Stanovisko Evropského výboru regionů – Provádění bílé knihy o dopravě z roku 2011	10
2015/C 195/03	Stanovisko Evropského výboru regionů – Budoucnost odvětví mléka a mléčných výrobků	15
2015/C 195/04	Stanovisko Evropského výboru regionů – Na cestě k integrovanému přístupu ke kulturnímu dědictví pro Evropu	22
2015/C 195/05	Stanovisko Evropského výboru regionů – Zlepšování provádění Územní agendy Evropské unie 2020 .	30
2015/C 195/06	Stanovisko Evropského výboru regionů – Účinné využívání zdrojů ve stavebnictví.	36

III *Přípravné akty*

VÝBOR REGIONŮ

111. plenární zasedání ve dnech 16. a 17. dubna 2015

2015/C 195/07	Stanovisko Evropského výboru regionů – Investiční plán a Evropský fond pro strategické investice. . .	41
---------------	---	----

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

VÝBOR REGIONŮ

111. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 16. A 17. DUBNA 2015

Stanovisko Evropského výboru regionů – Strategie rozšíření a hlavní výzvy na roky 2014–2015

(2015/C 195/01)

Zpravodaj: pan Franz SCHAUSBERGER (AT/ELS), zástupce spolkové země Salzburgsko ve Výboru regionů

Odkaz: Strategie rozšíření a hlavní výzvy na roky 2014–2015

COM(2014) 700 final

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

Obecná politická doporučení

1. podtrhuje zásadní úlohu místních a regionálních zástupců v procesu rozšíření a povzbuzuje země zapojené do procesu rozšíření (Černá Hora, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Srbsko, Albánie, Bosna a Hercegovina, Kosovo ⁽¹⁾, Turecko a Island) v jejich úsilí o decentralizaci a regionalizaci. Domnívá se, že dodržování zásady subsidiarity je rozhodující;
2. bere na vědomí a podporuje stanovisko Evropské komise k potřebě období konsolidace. Nicméně zdůrazňuje, že toto nesmí vyústit v nečinnost. Toto pětileté období se musí chápat jako fáze intenzivní přípravy a přijetí politik požadovaných ke splnění kritérií pro členství v EU;
3. zdůrazňuje, že kandidátským a potenciálním kandidátským zemím je jako klíčový stabilizační faktor a důležitý podnět k provádění nezbytných politických a ekonomických reforem potřeba dát realistické vyhlídky na členství v EU;
4. znovu opakuje své doporučení, aby Komise ve svých budoucích zprávách o strategii rozšíření zacházela do větších podrobností, pokud jde o situaci místní a regionální samosprávy, a poukazuje na potřebu dalších reforem vedoucích k regionalizaci a decentralizaci v zemích rozšíření, které by tyto země podnítily, aby plně přizpůsobily a zavedly komplexní právní rámec zřizující silné úrovně správy na nižší než celostátní úrovni. Poukazuje na to, že přenesené pravomoci by měly odrážet úroveň odpovědností, jež bude potřeba přijmout po zavedení *acquis* Společenství na místní a regionální úrovni;

⁽¹⁾ Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/99 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

5. navrhuje, aby se důkladněji spolupracovalo s Radou Evropy (ale předcházelo se duplicitám), a zejména s jejím Kongresem místních a regionálních orgánů, který systematicky monitoruje dodržování Evropské charty místní samosprávy ve všech státech Rady Evropy. Zjištění a doporučení založená na monitorovacích zprávách tohoto kongresu by měla být zohledněna, když bude EU přijímat své stanovisko k dotčeným zemím;
6. vítá spuštění nového nástroje předvstupní pomoci, jehož prostřednictvím bude v období 2014–2020 k dispozici 11,7 mld. EUR na podporu zemí zapojených do procesu rozšíření v jejich přípravách na přistoupení a na regionální a přeshraniční spolupráci;
7. uznává vodící a koordinační funkci Strategie EU pro jadransko-jónský region (EUSAIR) a s ohledem na kandidátské země, které do ní patří (Černá Hora, Srbsko a Albánie), a na potenciální kandidátské země (Bosna a Hercegovina) doufá v podporu této strategie, aby došlo k rychlejší konvergenci v procesu přistoupení, zejména pokud jde o administrativní kapacity a o oblasti určené v rámci jednotlivých pilířů. Kromě toho by koordinace pilíře ze strany těchto zemí prováděná společně s některým členským státem byla příležitostí k výměně znalostí a vzájemnému učení v oblasti plánování a využívání evropských fondů;
8. žádá o řádné zapojení místních a regionálních orgánů kandidátských a potenciálních kandidátských zemí do předvstupního procesu;
9. uznává, že veřejná správa je ve většině zemí rozšíření na všech úrovních i nadále slabá. Správní kapacita je omezená, zpolitizování a korupce vysoké a transparentnost nedostatečná. Zpolitizování jak na ústřední tak na místní úrovni zůstává závažným problémem ve většině přístupujících zemí a je nutné řešit stírání rozdílů mezi státem a vládnoucími stranami, neboť vyvolává znepokojení, jež podřívají důvěru ve veřejné instituce;
10. zdůrazňuje potřebu posílit demokratické instituce a dodržovat základní práva a právní stát, včetně spravedlivých voleb a řádného fungování parlamentů, regionálních shromáždění a obecních zastupitelstev a stálého konstruktivního dialogu napříč politickým spektrem. Je potřeba učinit více pro zvýšení zapojení občanské společnosti;
11. je pevně přesvědčen o tom, že je nutné respektovat zásadu dobrých sousedských vztahů mezi členskými státy EU, kandidátskými a potenciálními kandidátskými zeměmi a ostatními státy, a že je důležité rozvíjet přeshraniční a regionální spolupráci těchto států;

Konkrétní připomínky týkající se zemí zapojených do procesu rozšíření

Island

12. lituje rozhodnutí islandské vlády upustit od žádosti o vstup do Evropské unie;

Turecko

13. vítá jak trvalý úsilí Turecka o přistoupení k EU, jež bylo prokázáno přijetím strategie Turecka pro vstup do EU v září 2014, jejímž cílem je oživit proces přistoupení Turecka, tak skutečnost, že rok 2014 byl „Rokem Evropské unie“;
14. vítá, že byla v listopadu 2013 zahájena jednání o kapitole 22 (Regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů), a vyzývá, aby se pokračovalo v úsilí o dokončení národní strategie regionálního rozvoje; v této souvislosti připomíná závěry Rady pro obecné záležitosti z prosince 2014 a vyzývá Turecko, aby pokračovalo v provádění nezbytných reforem, které budou prospěšné i na místní úrovni; žádá Turecko, aby plně dodržovalo své závazky vyplývající z dodatkového protokolu k dohodě o přidružení mezi EU a Tureckem a aby uznalo Kyperskou republiku;
15. je potěšen, že komunální volby v roce 2014 byly celkově dobře zorganizovány a konaly se za obecně mírových podmínek včetně jihovýchodu země. Zdůrazňuje však, že kampaň byla polarizovaná a napjatá, a poznamenává, že v několika městech došlo v důsledku obvinění z podvodu k protestům;

16. poukazuje na to, že po komunálních volbách v roce 2014 vzrostl počet metropolitních obcí a jejich hranice byly rozšířeny. Zdůrazňuje, že to bude mít dopad na pravomoci na nižší než celostátní úrovni, zejména pokud jde o životní prostředí;
17. podporuje přijímání dalších opatření ke zvýšení transparentnosti a vyzývá k pokračování boje proti korupci, zejména na úrovni místních orgánů;
18. lituje, že nedošlo k pokroku v přenášení pravomocí na místní správní orgány a že fiskální decentralizace je i nadále velmi omezená;
19. žádá, aby se pokračovalo v úsilí o povýšení pracovní skupiny VR s Tureckem na smíšený poradní výbor;
20. s politováním konstatuje, že v roce 2013 byl podíl místních správních orgánů na veřejných příjmech a výdajích nižší než 10 %;
21. vítá posílení institucí podílejících se na provádění předvstupní pomoci (NPP) prostřednictvím odborné přípravy a technické pomoci a doporučuje, aby bylo vyvinuto další úsilí o zvýšení správní kapacity místních orgánů;
22. poukazuje na to, že syrská krize vedla k výraznému nárůstu počtu syrských uprchlíků v Turecku. Jejich celkový počet se odhaduje na více než 1,6 milionu. Chválí Turecko za jeho neocenitelnou podporu syrským uprchlíkům, která dostává místní kapacitu a zdroje pod značný tlak. Upozorňuje na klíčovou úlohu místních orgánů, které naléhavě potřebují podporu ze strany ústřední vlády i zahraničních humanitárních organizací;
23. poukazuje na to, že v rámci NPP II bude země v období 2014–2020 i nadále příjemcem předvstupní pomoci, přičemž výše finančních prostředků dosáhne přes 620 mil. EUR ročně. Zdůrazňuje, že pomoc v rámci NPP II bude namířena na podporu reformního úsilí v oblastech právního státu, správy, demokratického řízení, správy ekonomických záležitostí, konkurenceschopnosti a růstu. Je ovšem potřeba zvýšit kapacitu pro spolufinancování projektů financovaných EU na místní úrovni;
24. poukazuje na to, že je zapotřebí více zdrojů na dokončení procesu decentralizace správy a na podporu místního rozvoje;
25. poukazuje na to, že druhá fáze fiskální decentralizace dosud nebyla dokončena ve všech obcích, a zdůrazňuje, že obce potřebují nezbytnou finanční udržitelnost, aby mohly provádět závazky, jež na ně byly převedeny;
26. lituje, že nebyly plně provedeny příslušné zákony o regionálním rozvoji, a že orgány odpovědné za regionální hospodářský rozvoj nemají dostatečné zdroje;
27. doufá, že Turecko bude aktivně podporovat úsilí OSN o nalezení spravedlivého, komplexního a trvalého řešení kyperské otázky. Vyzývá Turecko, aby zahájilo stahování svých ozbrojených sil z Kypru a v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN č. 550 (1984) předalo uzavřenou část města Famagusta OSN, jelikož by to představovalo opatření pro budování důvěry a skutečnou možnost pro mírový hospodářský, sociální a regionální růst obou komunit;
28. žádá Turecko o zachování dobrých sousedských vztahů se všemi sousedy jakožto klíčového předpokladu pro proces přistoupení, zejména pokud jde o odvolání hrozby casus belli vůči Řecku, a s ohledem na kyperskou otázku; vítá, že jsou turecké místní a regionální orgány zapojené do pracovní skupiny Výboru regionů pro Turecko otevřené Evropské unii; podporuje závěry Evropské rady ze dne 24. října 2014 a 16. prosince 2014 a důrazně podporuje usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. listopadu 2014 o akcích Turecka, jež vytvářejí napětí ve výlučné ekonomické zóně Kypru (P8_TA (2014)0052);

29. vítá změny právního rámce týkající se politických stran a volebních kampaní. Zdůrazňuje, že je důležité snížit 10 % volební práh, což by dalo všem sociálním skupinám v Turecku šanci, aby se zapojily se do politického života země v souladu s kodaňskými politickými kritérii;

30. podtrhuje velký význam dialogu mezi náboženskými komunitami a dialogu mezi kulturami na všech úrovních pro posílení občanské společnosti a mezinárodních partnerství. Poukazuje na to, že významným aktérem je ekumenický patriarchát, a vyzývá Turecko, aby učinilo všechny nezbytné kroky pro podporu jeho úlohy a umožnilo mu veřejně používat jeho církevní označení, uznalo jeho právní subjektivitu a umožnilo mu znovuotevření semináře v Chalki;

31. lituje výrazného nárůstu korupce, k němuž v Turecku došlo v minulém roce. Zdůrazňuje, že je zapotřebí vhodný právní rámec na potírání korupce. Lituje, že není respektována svoboda projevu, myšlení, tisku, svědomí, náboženského vyznání, shromažďování a sdružování;

Bývalá jugoslávská republika Makedonie

32. uznává doporučení Komise a Evropského parlamentu, aby Rada zahájila přístupová jednání na základě zprávy o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2013, z níž vyplývá, že země splňuje politická kritéria s vážnými obavami konstatuje, že v poslední době narůstá zpolitizování jak na centrální, tak na místní úrovni a že roste stírání rozdílů mezi státem a vládnoucími stranami; vede to k nahlodávání důvěry ve veřejné instituce na všech úrovních;

33. zdůrazňuje, že zásadním prvkem zůstávají dobré sousedské vztahy, včetně určení sjednaného a vzájemně přijatelného řešení problému pojmenování pod záštitou OSN, a že místní a regionální orgány budou hrát v tomto ohledu konstruktivní úlohu tím, že se zdrží jednání a prohlášení, která podkopávají dobré sousedské vztahy s členskými státy EU;

34. se zármutkem a podrážděním bere na vědomí nedávný skandál vydírání a odposlechů telefonů, a doufá, že jej vláda rychle vyjasní, neboť by tato událost mohla negativně ovlivnit proces přistoupení Bývalé jugoslávské republiky Makedonie;

35. je znepokojen rostoucí frustrací občanů Bývalé jugoslávské republiky Makedonie a klesajícím zájmem o evropskou integraci, a to navzdory významnému vlivu přistoupení na domácí politickou scénu na všech úrovních;

36. podporuje možnost zahrnout Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii do iniciativy pro makroregion Jaderského a Jónského moře;

37. vítá práci, kterou odvedlo ZELS (sdružení jednotek místní samosprávy) v zastupování úrovně nižší než celostátní v Bývalé jugoslávské republice Makedonii;

38. podporuje úsilí smíšeného poradního výboru s Výborem regionů o posílení správní kapacity na místní úrovni, zejména v oblastech environmentální legislativy, vzdělávání, základních práv, boje proti korupci, práv menšin, kulturních práv a decentralizace;

39. vítá probíhající reformy veřejné správy a práci zvláštní skupiny pro reformu veřejné správy. Hodlá pomoci v úsilí o zvýšení správní kapacity na všech úrovních, jehož cílem je decentralizace správy, což je klíčový prvek ochridské rámcové dohody;

40. lituje, že dosud nebyly plně zavedeny příslušné zákony o regionálním rozvoji a že orgány odpovědné za regionální hospodářský rozvoj nemají dostatečné zdroje;

41. žádá o vyvinutí většího úsilí o zaručení transparentního udělování kapitálových grantů místním orgánům;

42. lituje, že se opozice odmítla zapojit do řádné parlamentní činnosti, což ohrožuje demokratické institucionální uspořádání na místní úrovni;

43. je znepokojen tím, že i přes legislativní pokrok je veřejná správa i nadále roztržštěná a podléhá politickému vlivu. Důrazně žádá, aby se na všech úrovních zvýšila profesionalita a nezávislost a bylo zaručeno dodržování zásad transparentnosti, zásluh a spravedlivého zastupování. Žádá vládu, aby přijala program reformy veřejné finanční správy;

Černá Hora

44. vítá novely zákona o územním uspořádání Černé Hory a novelu zákona týkajícího se místní samosprávy. Zdůrazňuje, že kritéria vytvoření nových obcí by měla zahrnovat finanční a správní udržitelnost;

45. vítá přijetí akčního plánu (2014) týkajícího se reformy místní samosprávy a je potěšen, že Černá Hora zavedla ucelený strategický rámec reformy veřejné správy. Strategie reformy veřejné správy na období 2011–2016 zahrnuje státní správu a místní správu a Výbor vyzývá k jejímu okamžitému provedení;

46. vítá, že se zlepšily právní předpisy týkající se voleb a že byl konečně přijat zákon o volbě místních zastupitelů, vyjadřuje však politování nad tím, že se přijetí netýkalo financování volebních kampaní pro starosty měst a obcí. Zdůrazňuje také, že je potřeba okamžitě provést doporučení OBSE/ODIHR týkající se volebních pravidel v souladu s evropskými standardy a osvědčenými postupy, včetně práva vystupovat jako nezávislý kandidát, přiměřeného veřejného financování na podporu rovných podmínek pro všechny kandidáty a provádění auditu politických stran;

47. poukazuje na to, že je potřeba harmonizovat zákon o místní samosprávě s novými pravidly pro správu veřejných služeb;

48. poukazuje na to, že Černá Hora musí posílit správní kapacitu vytvořených struktur NPP a řádně je připravit za účelem zvýšení absorpční kapacity předvstupních fondů;

49. poukazuje na to, že je potřeba zavést transparentní, účinnou a zodpovědnou místní správu a že kritéria pro vytvoření nových obcí by měla zahrnovat finanční a správní udržitelnost;

50. vítá, že parlament jednomyslně přijal usnesení o cestě Černé Hory k evropské integraci a že parlamentní Výbor pro evropskou integraci uskutečnil několik konzultačních slyšení, projednal vyjednávací pozice navržené vládou a uspořádal veřejné diskuse o tématech souvisejících s EU;

51. vítá, že vláda zůstala orientována na cíl členství v EU a přijala v rámci integračního procesu EU několik strategických dokumentů;

52. vítá, že jsou zástupci organizací občanské společnosti i nadále zapojeni do aktivit státní a místní správy, včetně pracovních skupin pro kapitoly jednání o vstupu do EU;

53. zdůrazňuje, že Černá Hora nadále aktivně přispívá k regionální stabilitě;

54. vítá pokračování velmi úspěšných schůzí smíšeného poradního výboru VR s Černou Horou a doufá, že v příštích letech bude probíhat vzájemně prospěšná spolupráce s černohorskými orgány na nižší než celostátní úrovni;

55. vítá přijetí společné zprávy Posílení schopnosti čerpat prostředky z předvstupních fondů EU a zvýšení administrativní kapacity na místní úrovni v Černé Hoře ⁽²⁾ v rámci tohoto výboru;

⁽²⁾ CdR3127-2013_00_00.

56. je potěšen, že dne 27. října 2014 se v Kotoru (Černá Hora) počtvrté sešel smíšený poradní výbor, aby projednal akční plán reformy samosprávy na rok 2014 a zapojení místních a regionálních orgánů v oblasti zemědělství a rozvoje venkova a v oblasti služeb obecného hospodářského zájmu;

57. je potěšen, že vláda tvrdě pracuje na novém zákonu o místní samosprávě, jak bylo zdůrazněno na poslední schůzi smíšeného poradního výboru s Černou Horou dne 27. října 2014 v Kotoru;

58. vyjadřuje politování nad tím, že výrazně polarizované domácí klima vyústilo v opoziční bojkot parlamentní činnosti, což brzdí pokrok v oblasti reformního úsilí. Naléhavě vyzývá všechny vládní i opoziční politické strany, aby se prostřednictvím udržitelného dialogu a konstruktivní spolupráce na všech úrovních nadále soustředily na program integrace země do EU;

Srbsko

59. je potěšen, že 21. ledna 2014 byly formálně zahájeny rozhovory o přistoupení. Vítá připravenost a angažovanost Srbska na první mezivládní konferenci EU-Srbsko a vysokou úroveň připravenosti a angažovanosti při prověřování *acquis* EU, jež prokázala srbská vláda;

60. doporučuje, aby srbská vláda do procesu přistoupení od samého počátku zapojila zástupce místní úrovně a zástupce autonomní oblasti Vojvodina;

61. vítá, že nová vláda zůstává plně odhodlána pokračovat v dialogu s Prištinou zprostředkovaném EU a podporuje pokračování reform, pokud jde o právní stát, soudnictví a boj proti korupci a organizovanému zločinu na všech úrovních;

62. vítá nové, specializované ministerstvo veřejné správy a místní samosprávy, které je prvním krokem ke zvýšení účinnosti veřejné správy na místní úrovni;

63. vítá, že byla v lednu 2014 přijata nová strategie reformy veřejné správy, která zahrnuje organizaci na ústřední a místní úrovni včetně decentralizace. Naléhavě žádá nové ministerstvo veřejné správy a místní samosprávy, aby zapojilo všechny zúčastněné strany do stanovení činností v rámci akčního plánu;

64. je potěšen, že byla zřízena zvláštní skupina pro reformu veřejné správy jako fórum pro politický dialog mezi Evropskou komisí a Srbskem, a žádá, aby se aktivity této skupiny pořádaly na nižší než celostátní úrovni;

65. vyjadřuje politování nad tím, že dosud nebyly přijaty zákony upravující postavení zaměstnanců místních správních orgánů a jejich platy a strategie odborné přípravy pro místní správu;

66. zdůrazňuje, že je potřeba věnovat další pozornost korupci v rámci místní správy a že hrozby a násilí vůči novinářům na místní úrovni jsou stále znepokojující;

67. zdůrazňuje, že v rámci NPP II bude Srbsko v období 2014–2020 i nadále příjemcem předvstupní pomoci, přičemž výše finančních prostředků dosáhne zhruba 1,5 mld. EUR. Doufá, že náležitá částka prostředků předvstupní pomoci bude použita na nižší než celostátní úrovni;

68. poznamenává, že v květnu byl v reakci na prosincový rozsudek Ústavního soudu a jako výsledek společného postupu v národním parlamentu a shromáždění oblasti vyhlášen nový statut Vojvodiny, lituje však, že autonomie autonomní oblasti Vojvodina ve srovnání s předchozím uspořádáním poklesla;

69. vyjadřuje politování nad tím, že dosud nebyla dostatečně řešena otázka zapojení Vojvodiny do financování ze státního rozpočtu Srbska;

70. vítá, že autonomní oblast Vojvodina nadále zajišťuje vysoký stupeň ochrany menšin a že mezietnická situace zůstala obecně dobrá;

71. s obavami zaznamenává, že správní a řídicí kapacita na místní úrovni zůstává slabá, že přetrvávají rozdíly mezi obcemi a že Národní rada pro decentralizaci a meziministerská Komise pro obecní financování zůstávají nečinné;

72. vítá zřízení smíšeného poradního výboru se Srbskem od roku 2015. Tento výbor bude sledovat proces přistoupení a spolupracovat se srbskými místními a regionálními zástupci. Těší se na spolupráci se srbskými místními a regionálními orgány;

73. vítá ustavení Národního konventu o Evropské unii coby platformy pro spolupráci s občanskou společností při jednání o přistoupení. Žádá o širší konzultace s lepším harmonogramem;

Albánie

74. naléhavě vyzývá albánské orgány, aby v dostatečném předstihu před volbami v roce 2015 prosadily nezávislost orgánů odpovědných za volby;

75. poznamenává, že Albánie musí v návaznosti na pokrok z parlamentních voleb v roce 2013 zavést včas před místními volbami v roce 2015 doporučení volební pozorovatelské mise OBSE/ODIHR, zejména co se týče posílení nezávislosti orgánů odpovědných za volby;

76. vítá jmenování nového ministra odpovědného za místní věci;

77. je potěšen, že pokročily decentralizační reformy a byla zahájena práce na vyjasnění funkcí jednotek místní správy v rámci nového správního uspořádání;

78. vyzývá k většímu úsilí o pokračování ve správních reformách a posílení správní kapacity jednotek místní správy finančně udržitelným způsobem. Konstatuje, že přiznání statusu kandidátské země Albánii je příležitostí pro více reforem v oblasti veřejné správy, nezávislosti soudů, boji proti korupci a organizované trestné činnosti, ale i v oblasti ochrany lidských práv, včetně práv menšin;

79. bere na vědomí, že celkové výdaje orgánů místní správy byly v roce 2013 odhadovány na 2,2 % HDP, zatímco příjmy zůstaly na úrovni 0,8 % HDP a v příjmech orgánů místní správy i nadále převládaly místní daně;

80. zdůrazňuje, že zavedené jednotky místní správy dosud plně nezahájily provádění nového zákona o státní službě;

81. vyjadřuje politování nad tím, že silné zpolitizování stále brání vztahům mezi ústředními a místními správními orgány, omezuje úlohu sdružení místních orgánů a ovlivňuje spolupráci mezi těmito sdruženími;

82. vybízí místní orgány, aby navázaly inkluzivní dialog s občanskou společností a místními komunitami;

83. s politováním konstatuje, že zákon o územní a správní reformě přijatý v červenci radikálně snížil počet jednotek místní správy z 341 na 61, zrušil obce a zachoval 12 současných regionů, aniž by zohlednil zájmy menšin. Zdůrazňuje potřebu zachovat místní identitu a blízkost občanům;

84. lituje, že řízení lidských zdrojů a finanční kontrola ze strany místních správních orgánů zůstávají slabé;

Bosna a Hercegovina

85. vítá písemný závazek přijatý Předsednictvem Bosny a Hercegoviny, podepsaný vedoucími politickými představiteli a potvrzený parlamentem Bosny a Hercegoviny, pokud jde o opatření za účelem zavedení institucionálního fungování a účinnosti, zahájení reformy na všech úrovních správy a také opatření, která by měla urychlit proces usmíření a posílit administrativní kapacity. Zdůrazňuje, že vstup dohody o stabilizaci a přidružení v platnost bude nyní možný a vyzývá nové vedoucí představitel, aby se s EU dohodli na návrhu rozsáhlého a komplexního programu reformy pro postup země kupředu;

86. zdůrazňuje, že rozsáhlý a neefektivní veřejný sektor s četnými vzájemně se překrývajícími pravomocemi na úrovni státu, entit a na obecní nebo na kantonální úrovni (zejména v rámci federace) nadále ohrožuje udržitelnost veřejných financí;

87. poukazuje na to, že současná politická situace v Bosně a Hercegovině poškozuje schopnost této země vystupovat jednotně v otázkách týkajících se EU. Je důležité vytvořit mechanismus koordinace záležitostí týkajících se EU mezi různými úrovněmi správy;

88. zdůrazňuje, že předpisy o entitách jsou do velké míry v souladu s Evropskou chartou místní samosprávy, nicméně přetrvává nedostatečně jasné rozdělení pravomocí mezi entitami, kantony a obcemi, a obecní úroveň má nízkou míru finanční autonomie;

89. vyjadřuje politování nad tím, že Bosna a Hercegovina celkově neučinila žádný pokrok ve zlepšování funkčnosti a efektivity všech úrovní správy a nedosáhla rovnoprávnosti tří národů, které ji tvoří, což je základní překážkou fungování institucí a státu;

90. s politováním konstatuje, že obecné tempo reformy na všech úrovních ve státě je i nadále pomalé, či jsou tyto reformy dokonce pozastaveny, a že orgány této země neučinily žádný pokrok na cestě k zavedení struktury nezbytné k nepřímé správě prostředků EU;

91. staví se proti neustálému používání rozvratné rétoriky některými politickými představiteli na všech úrovních ve státě a zpochybňování schopnosti Bosny a Hercegoviny fungovat jako jedna země;

92. lituje, že volby 12. října 2014 neproběhly v souladu se soudním rozhodnutím ve věci Sejdić a Finci, což značně brání další sbližování mezi EU a Bosnou a Hercegovinou;

93. vítá aktivní zapojení distriktu Brčko do předstupních příprav, jeho pevné odhodlání a výrazný pokrok, pokud jde o zavedené reformy, který je podstatně větší než v jiných územních správních celcích země;

Kosovo ⁽³⁾

94. vítá zahájení dohody o stabilizaci a přidružení mezi EU a Kosovem;

95. je potěšen, že se Kosovo a Srbsko aktivně a konstruktivně zapojily do dialogu zprostředkovaného EU;

96. zdůrazňuje, že Kosovo na podzim roku 2013 úspěšně zorganizovalo volby starostů a komunální volby a dne 8. června 2014 předčasné parlamentní volby;

97. zdůrazňuje, že nadále pokračují snahy o posílení kapacity místních správních orgánů a že ministerstvo pro řízení místní samosprávy zlepšilo své pokyny pro obce;

⁽³⁾ Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/99 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora ohledně Kosova. Prohlášení o nezávislosti.

98. zdůrazňuje, že přetrvávají politické zásahy ve veřejné správě na ústřední i místní úrovni a že je zapotřebí dalšího úsilí o úplné provedení příslušných ustanovení o předcházení korupci a podpoře bezúhonnosti ve státní službě;
99. zdůrazňuje, že kosovské orgány, zejména na místní úrovni, musí prokázat silnější závazek na ochranu kulturního a náboženského dědictví;
100. vítá skutečnost, že v souladu se zákony Kosova byly poprvé uvedeny v činnost místní orgány na severu Kosova;
101. zdůrazňuje, že místní orgány musejí i nadále vyvíjet úsilí o zvýšení transparentnosti při přijímání rozhodnutí a že je potřeba pokračovat v zavádění decentralizace a v úsilí o zaručení odpovídající podpory a zdrojů pro místní orgány;
102. očekává rychlé vyjasnění nedávných obvinění zástupců EULEX z korupce, aby nedošlo k podkopání důvěry v instituce EU;
103. je znepokojen absencí výraznějšího pokroku v boji proti korupci a organizovanému zločinu, jež jsou v Kosovu značnou překážkou demokratického, sociálního a hospodářského rozvoje;
104. je potěšen, že bylo dosaženo určitého pokroku – zejména se jedná o volbu starostů prostřednictvím voleb pokrývajících celé území Kosova a o zvýšení počtu projektů financovaných EU na severu země. Nicméně zdůrazňuje potřebu pokročit ve vytvoření sdružení srbských obcí, díky němuž by měla odpadnout potřeba paralelních struktur. Zároveň poukazuje na to, že bude zapotřebí nepřetržitého úsilí o sblížení komunit etnických Albánců a Srbů;
105. doporučuje, aby bylo Kosovo zahrnuto do všech fór týkajících se regionální spolupráce na západním Balkánu, zejména těch, jež se týkají místní správy. Dále doporučuje, aby bylo Kosovo a kosovské obce zapojeny do evropských orgánů pro místní správu, jako jsou např. Rada samosprávných obcí a regionů nebo Kongres místních a regionálních orgánů. Podporuje účast Kosova na programech EU, díky níž by Kosovo mělo možnost těžit ze značného finančního příspěvku i na místní úrovni;
106. vítá jmenování obecních zastupitelů pro evropskou integraci v 35 obcích.

V Bruselu dne 16. dubna 2015

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů – Provádění bílé knihy o dopravě z roku 2011

(2015/C 195/02)

Zpravodaj: pan Spyros Spyridon (EL/ELS), člen rady obce Poros**I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ ⁽¹⁾****EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ*****Doprava jakožto základní činitel hospodářské, sociální a územní soudržnosti***

1. zdůrazňuje, že mobilita osob a zboží je nezbytným předpokladem pro naplnění základních cílů EU týkajících se hospodářské, sociální a územní soudržnosti a dokončení jednotného trhu. Doprava přispívá ke konkurenceschopnosti Evropy a jejích regionů a EU v této oblasti hraje v celosvětovém měřítku průkopnickou roli;
2. upozorňuje na to, že náklady na dopravu zboží a náklady domácností na dopravu jsou poměrně vysoké: doprava zaujímá 13,2 % v rozpočtech domácností a tvoří až 15 % ceny výrobků. Doprava je v současné době ještě stále z 96 % závislá na ropě, jež se z velké části těží v nestabilních regionech světa;
3. upozorňuje na to, že v důsledku toho, že nebyly stanoveny průběžné cíle, je obtížné posoudit dosažený pokrok. V souvislosti se jmenováním nové Evropské komise a nadcházejícím hodnocením provádění bílé knihy, k čemuž dochází v kontextu rychle se měnícího prostředí (hospodářská krize, rozsáhlejší geopolitické události ovlivňující oblast dopravy), však nastala vhodná příležitost pro to, aby byl částečně posouzen dosavadní pokrok;
4. poukazuje na to, že hybnou silou tohoto pokroku jsou ambiciózní cíle bílé knihy. Výbor rovněž upozorňuje na vzájemnou provázanost dopravní politiky a politik v oblasti životního prostředí, inovací a sociálních věcí, jakož i hospodářské politiky. Doporučuje, aby byly tyto cíle propojeny s cíli týkajícími se snižování závislosti na ropě, omezování hluku a znečištění ovzduší i vysokých nákladů, a rovněž s cíli boje proti změně klimatu způsobené emisemi skleníkových plynů;
5. doporučuje, aby Evropská komise při přezkumu v polovině období a případné aktualizaci cílů přihlédla k novým výzvám, mezi něž se řadí geopolitické události, změny v dopravních tocích, nástup nových konkurentů, nový technologický rozvoj a sociální dumping, a ke specifickým podmínkám v jednotlivých členských státech a regionech. Měla by také stanovit průběžné cíle na období po roce 2020;
6. oceňuje, že Evropská komise prozíravě přijala řadu legislativních návrhů a iniciativ ohledně balíčků opatření týkajících se železniční a letecké dopravy a přístavní politiky, a vyzývá Evropský parlament a Radu k urychlení postupů, aby je bylo možné rychle přijmout. Taková opatření EU by měla být koncipována v souladu se zásadou subsidiarity a s minimální administrativní zátěží;
7. Výbor však žádá, aby minimálně stejné úsilí bylo věnováno městské hromadné dopravě, která je významnou částí systému veřejné dopravy a nejméně zásadně co do přímého vlivu na životní prostředí a kvalitu života největšího počtu obyvatel v nejhustěji osídlených částech EU;
8. poukazuje na to, že je především nutné zaručit volný pohyb zboží a produktů na vnitřním trhu EU, a to v zájmu zvýšení konkurenceschopnosti evropského odvětví dopravy a logistiky oproti konkurenci z ostatních částí světa;

⁽¹⁾ Upozorňujeme, že v souladu s čl. 55 odst. 2 jednacího řádu VR „stanoviska Výboru k návrhům právních aktů [...] vyjadřují názor na to, zda je návrh v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality“.

Kvalita dopravy ovlivňuje konkurenceschopnost regionů a konkurenceschopnost regionů naopak určuje kvalitu dopravy

9. zdůrazňuje širší úlohu, již hraje místní a regionální správa v oblasti plánování městské a regionální dopravy a mobility, a její rozhodující význam pro kvalitu života občanů a regionální konkurenceschopnost. Místní a regionální orgány mají na starosti plánování a údržbu sítí, otázky parkování a přístupnosti a monitorování dodržování environmentálních norem, a proto musí být zapojeny na základě partnerství a víceúrovňové správy. VR žádá, aby byly tyto orgány aktivněji zapojeny do rozhodovacího procesu;

10. upozorňuje na to, že existuje přímá vazba mezi plánováním dopravy v městských střediscích a městským a územním plánováním. Výbor opětovně poukazuje na koncepci plánování udržitelné městské mobility (včetně stanovování cen), v jejímž rámci by EU měla podporovat harmonizaci, aniž by měla závaznou povahu;

11. opakovaně upozorňuje, že pro zajištění celoevropské kvalitní dopravy je nezbytné, aby byla stejná pozornost a podpora jako transevropským dopravním sítím věnována i místům, kde dopravní toky vznikají a končí, což jsou zejména města. V těchto počátečních a koncových bodech je třeba komplexně podporovat a řešit všechny druhy a typy dopravy;

12. upozorňuje, že přestože bílá kniha uvádí, že pro budoucí prosperitu je zapotřebí, aby byla zajištěna účinná doprava ve všech regionech, je segment dopravy Evropskou komisí čím dále více vnímán jako jakýkoli jiný segment volného trhu, a to nejen při posuzování veřejné podpory. Veřejní (nebo veřejným subjektem vlastnění) dopravci se často dostávají do svízelné situace, kdy privátní subjekty přebírají lukrativní dopravní trasy a spoje (někdy i za dumpingové ceny s cílem získat budoucí monopolní postavení) a veřejné subjekty a provozovatelé dopravy (včetně subjektů vlastněných veřejnými subjekty) se stávají provozovateli pouze ztrátových tras a spojů. Pokud v bílé knize považujeme dopravu nejen za obchodní sektor, ale i za nástroj pro zajištění konkurenceschopnosti a prosperity EU a jejích jednotlivých regionů, je třeba diametrálně změnit přístup k veřejným a jim obdobným provozovatelům ve vztahu k privátním subjektům. Privátní subjekty dopravu samozřejmě zcela logicky vnímají pouze jako způsob tvorby obchodního zisku, bez ohledu na zajištění konkurenceschopnosti jednotlivých regionů a EU jako takové;

13. je pro to, aby byly u krátkých vzdáleností prosazovány nemotorizované způsoby dopravy (jízda na kole, chůze), jelikož se jedná o ekologičtější, levnější a často i rychlejší alternativu. K dosažení tohoto cíle napomohou odpovídající dopravní sítě a opatření zaměřená na podnícení změny smýšlení, zejména pokud jde o podporu a využívání tohoto druhu dopravy;

14. zasazuje se o to, aby se při přepravě zboží na velké vzdálenosti podporovala intermodalita mezi udržitelnými druhy dopravy a přechod ze silniční dopravy na udržitelné druhy dopravy, jako je železniční, námořní a říční doprava;

15. zdůrazňuje, že odpovídající a náležitě financované dopravní sítě a prostředky jsou důležité pro geograficky či demograficky znevýhodněné oblasti, jako jsou oblasti se značně rozptýleným obyvatelstvem a ostrovní, nejvzdálenější, přeshraniční či horské regiony, neboť jsou základním předpokladem pro nastolení územní soudržnosti. Potřeby těchto regionů nejsou v politikách a programech EU týkajících se dopravy dostatečně uznány. Výbor se domnívá, že je zapotřebí pečlivého plánování, aby bylo možné skloubit ekologické požadavky s požadavky poskytovatelů dopravních služeb a s potřebou stanovit přiměřené ceny pro uživatele;

16. upozorňuje, že vzhledem k tomu, že v nových členských zemích stále chybí kvalitní základní dopravní propojení, a to nejen v oblasti sítí TEN-T, ale zejména v oblasti základní regionální a místní obslužnosti (obchvaty obcí, běžné regionální a místní silnice, na kterých závisí mobilita pracovní síly atd.), na které fatálně závisí konkurenceschopnost těchto regionů, je třeba přistupovat k problematice a podpoře dopravy v nových členských zemích zcela rozdílně oproti starým členským zemím, kde je tato infrastruktura již vybudována;

17. zdůrazňuje, že pro soudržnost přeshraničních území a rozvoj spolupráce přes hranice jsou důležitá přeshraniční dopravní propojení na místní a regionální úrovni, a poukazuje na skutečnost, že toto bohužel nebylo při nastavování programů přeshraniční spolupráce na období 2014–2020 dostatečně zohledněno;

18. zdůrazňuje, že je nutné věnovat pozornost zajištění vysoké kvality dopravních služeb pro ohrožené skupiny obyvatelstva a také v regionech, které čelí demografickým výzvám;

19. vyzdvihuje zásadní spojitost mezi spolehlivým, flexibilním a kvalitním dopravním systémem a konkurenceschopností odvětví cestovního ruchu;

20. je zklamán, že zatím byl učiněn jen malý pokrok v oblasti intermodálních přepravních dokladů, zejména pro multimodální dopravu přes hranice regionů a států. Očekává, že v této oblasti nastane do roku 2020 výrazné zlepšení;

21. upozorňuje, že v oblasti celoevropských informací v multimodální dopravě a vystavování přepravních dokladů nebylo dosaženo téměř žádného pokroku a že většina členských států EU dnes stále nemá ani svůj národní systém fixních jízdních řádů, který by shromažďoval veškeré jízdní řády v zemi a umožňoval vyhledávat a rezervovat spoje hromadné dopravy v rámci jednoho státu. Informace v multimodální dopravě jsou jedním z nástrojů, které mohou výrazně zvýšit zájem cestujících o využívání hromadné dopravy. Domnívá se též, že při vytváření takovýchto systémů a jejich propojení by se mělo vycházet nejen ze statických informací, které poskytují pevné jízdní řády, ale také z obrovského potenciálu informací, které bude možné získat prostřednictvím systémů GNSS, zejména systému Galileo;

22. vítá pokrok, jehož bylo docíleno v oblasti práv cestujících. Výbor ovšem podotýká, že informace o těchto právech a samotná práva se u jednotlivých druhů dopravy různí, a vyzývá k tomu, aby zde byl v zájmu uživatelů zajištěn větší soulad. Žádá rovněž, aby členské státy tato práva, jež Evropská unie občanům přiznává, uplatňovaly ve větší míře. Členské státy se zatím snaží všemi možnými výjimkami jejich uplatňování omezit;

23. zdůrazňuje, že nejsložitějším úsekem z hlediska cestovních informací a odbavení je první a poslední úsek, což jsou části dopravy, které jsou zpravidla v kompetenci místních a regionálních orgánů. Proto je naprosto zásadní zapojit místní a regionální orgány do realizace a monitorování jednotlivých řešení, aby byla zaručena funkčnost celého systému jako celku;

24. vyslovuje politování nad tím, že pouze čtyři členské státy plně uplatňují nařízení o právech cestujících v železniční dopravě, a důrazně vyzývá všechny ostatní členské státy, aby zrušily rozšířené výjimky;

25. upozorňuje na to, že chybějící harmonizace předpisů mezi členskými státy narušuje hospodářskou soutěž a může vést k odklonu dopravních toků, což bude mít důsledky pro životní prostředí, komunikace a správu;

26. vybudováním kvalitní dopravní infrastruktury a dobré dopravní dostupnosti se všechny regiony stanou ekonomicky silnějšími a zajímavějšími pro přímé investice, a tím se posílí jejich konkurenceschopnost i konkurenční postavení EU jako celku;

27. domnívá se, že je třeba vyjasnit pravomoci vnitrostátních subjektů odpovědných za prosazování práv cestujících při přeshraničních cestách;

Úsilí o vytvoření evropského systému integrované, spolehlivé, čisté a bezpečné dopravy

28. poukazuje na to, že dopravní síť je v jednotlivých evropských regionech nesterpně rozvinutá a je roztržštěná, zejména pokud jde o železniční a silniční dopravu. Pro posílení hospodářské soutěže je nutné vytvořit vysoce kvalitní dopravní síť a zavést flexibilní finanční nástroje. Je tedy zásadní rozvíjet síť TEN-T, zejména pokud jde o podporu nákladní železniční dopravy, a síť regionálních letišť;

29. vyslovuje se pro internalizaci vnějších nákladů (společenských a ekologických nákladů včetně nehod, znečištění ovzduší, hluku a dopravního přetížení) a pro zásady „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“ s cílem sjednotit tržní volby s potřebami udržitelnosti. V této souvislosti by se měla prozkoumat možnost přijetí dalších opatření k postupnému zavedení povinného systému harmonizované internalizace nákladů pro užitková vozidla v celé meziměstské síti, čímž by se odstranila současná situace, ve které mezinárodní dopravci potřebují eurovinětu, 5 vnitrostátních známek a 8 různých nálepek a mýtných smluv, aby mohli bez omezení projet po zpoplatněných evropských silnicích;

30. poukazuje na pokrok, jehož bylo dosaženo v oblasti bezpečnosti silničního provozu, avšak také na rozdíly v právních předpisech a normách jednotlivých členských států, například co se týče přepravy nebezpečných věcí. Výbor opakuje svou výzvu k vypracování vědeckého modelu pro internalizaci nákladů, zejména v případě dopravních nehod;

31. poznamenává, že u osobní dopravy, zejména letecké, závisí bezpečnost cestujících nejen na technické úrovni, ale také na pravidelném hodnocení posádek a neustálém zlepšování bezpečnostních norem, a vyzývá příslušné orgány, aby přijaly okamžitá opatření v těchto specifických oblastech;

32. vítá iniciativu Shift2Rail a podporu projektu „Modré pásmo“, současně však upozorňuje na to, že nebyl učiněn dostatečný pokrok při přechodu na železniční a vodní či námořní dopravu, a to navzdory přetíženosti silničního a leteckého provozu. Vlaky a lodě mohou dále přispět k dosažení cílů v oblasti snižování emisí skleníkových plynů a nehod. Z tohoto důvodu je třeba podporovat rozvoj a dokončení sítě TEN-T, jakož i sjednocování kritérií a předpisů mezi různými železničními správami a usnadňování přístupu pro nové provozovatele v rámci volné soutěže;

33. vítá konkrétní provádění Nástroje pro propojení Evropy, znepokojuje jej však skutečnost, že podle Junckerova plánu se z rozpočtu tohoto programu odčerpá 2,7 miliard eur, ačkoli již nyní nestačí k vybudování transevropské dopravní sítě. Vyjadřuje proto politování nad tím, že Evropská unie očividně dostatečně neinvestuje do účinného a udržitelného systému dopravy ani do ekologizace;

34. v návaznosti na nedávno vydanou zprávu Evropského účetního dvora vyzývá členské státy, aby přijaly opatření s cílem odstranit nedostatky ve vodní dopravě (týkající se mostů, plavebních komor, šířky řek atd.), aby koordinovaly svou činnost, dokončily projekty v oblasti infrastruktury a aby realizovaly plány údržby;

35. poukazuje na to, že chybí jakákoliv zmínka o integrované námořní či vnitrozemské vodní a letecké dopravě nebo o vyvíjení vodních letounů, a žádá, aby byly tyto aspekty zahrnuty do plánování dopravy;

36. podporuje iniciativu „jednotné evropské nebe“ a vyzývá Evropskou komisi, aby v zájmu hospodářské soutěže navrhla transparentní systém přidělování letištních časů s cílem zlepšit využívání letišť. Výbor poukazuje na zpoždění, k nimž dochází u vzletů a přistání a která způsobují nárůst nákladů, a vyzývá k posouzení potenciálního dopadu zvýšení letových výšek na životní prostředí s ohledem na emise znečišťujících látek do troposféry;

37. vyzývá k podniknutí koordinovaných kroků za účelem posílení multimodální dopravy, především vytvořením nezbytných propojení s uzly (jako jsou letiště, přístavy a intermodální dopravní centra), a vyzdvihuje potřebu koordinace na hranicích členských států, kterou by mohla zajišťovat evropská seskupení pro územní spolupráci (ESÚS);

38. je nesmírně potěšen tím, jaký pokrok byl učiněn při hledání alternativních zdrojů a metod financování velkých dopravních projektů, jež vyžadují dlouhodobé plánování a financování. Výbor však upozorňuje na rozdílný přístup k podpoře alternativních zdrojů a na absenci progresivity poskytované podpory vztažené k míře „čistoty“ daného alternativního pohonu. Tímto vyzývá k účinnější podpoře těch druhů pohonů, které produkují 0 % nebo minimum emisí a u kterých již infrastruktura prokazatelně existuje a funguje (např. tramvajová a trolejbusová doprava);

39. zdůrazňuje, že v důsledku technologického a legislativního vývoje v celém odvětví dopravy bude nutné, aby si účastníci osvojili nové dovednosti. Výbor vyzývá členské státy a Evropskou komisi, aby vzaly v potaz nutnost opatření týkajících se neustálého vzdělávání a aby při jejich koncipování a plánování uvážily jejich náklady, a to v zájmu plného provedení těchto opatření;

40. upozorňuje na rychlé změny pracovních podmínek v odvětví dopravy a vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby harmonizovaly normy a sociální práva s cílem zlepšit tyto pracovní podmínky a zabránit nekalé soutěži;

41. zdůrazňuje, že pro dosažení čistší dopravy je třeba přijmout souběžně opatření na podporu využívání veřejných dopravních prostředků a provádět výzkum v oblasti čistších paliv a účinnějších motorů. Za tímto účelem jsou nezbytná opatření podporující využívání hybridních vozidel a elektrifikované železniční dopravy;

42. zdůrazňuje význam technologických inovací podněcených alternativními palivy a obnovenou infrastrukturou pro udržitelné, nízkouhlíkové hospodářství, které je šetrné k životnímu prostředí, aby mohly evropské podniky rozšířit vývoz, podporovat růst a vytvářet pracovní místa;

Evropa by měla svůj úspěšný model dopravy exportovat

43. opětovně vyjadřuje svou podporu úsilí, jež Evropská unie vyvíjí na mezinárodní úrovni s cílem exportovat své modely dopravy aktivní účastí na mezinárodních fórech;

44. kvalita a bezpečnost evropských dopravních sítí, jež jsou založeny na přísných normách, jsou příkladem pro třetí země a zároveň přispívají k bezpečnosti a kvalitě života evropských občanů. Vývozem evropských standardů a zpřístupňováním mezinárodních trhů se pak posiluje konkurenceschopnost evropského průmyslu;

45. poukazuje na to, že odvětví dopravy je mimořádně složité a zahrnuje takové oblasti, jako jsou infrastruktura, informační technologie, výzkum a inovace, specifikace vozidel, chování účastníků a další. VR vyzývá členské státy a instituce EU, aby věnovaly náležitou pozornost úspěšné koordinaci těchto různých oblastí, a to při minimální administrativní zátěži a v úzké spolupráci s místními a regionálními orgány, s cílem dosáhnout co nejlepších výsledků.

V Bruselu dne 16. dubna 2015

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů – Budoucnost odvětví mléka a mléčných výrobků

(2015/C 195/03)

Zpravodaj: René Souchon (FR/SES), předseda regionální rady Auvergne

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

I. ANALÝZA KONTEXTU***Vývoj situace na trhu s mlékem a mléčnými výrobky***

1. konstatuje, že se Evropská komise ve své zprávě COM(2014) 345 final ze dne 13. června 2014, vypracované na základě údajů dostupných v polovině března 2014, domnívá, že situace na trhu s mlékem a mléčnými výrobky je v krátkodobém a střednědobém horizontu příznivá a že ukončení režimu kvót by mělo proběhnout dobře. Přestože Evropská komise uznává, že je ještě potřeba vyřešit některé otázky, domnívá se, že je v tomto stádiu ještě příliš brzy, než aby bylo možné hodnotit dopad ukončení režimu kvót, a plánuje počkat s předložením nových legislativních návrhů na rok 2018;
2. soudí, že od března 2014 se tento velmi příznivý vývoj trhu a cen obrátil, a to pod vlivem tří faktorů – vysoké světové produkce, nižší světové poptávky a ruského embarga. V kontextu značného zvýšení evropské produkce tyto tři prvky již přispívají k výraznému snížení cen mléka;
3. konstatuje, že podle odhadů pro první pololetí roku 2015 dochází k propadu cen a zásob mléčných výrobků, které by mohly přesáhnout hodnoty z roku 2009 s výraznými rozdíly mezi členskými státy a někdy dokonce v rámci stejného členského státu;

Provádění balíčku předpisů týkajících se mléka

4. bere na vědomí, že podle zprávy Komise jsou smluvní vztahy i nadále pouze okrajového objemu, což ztěžuje vyvážení sil ve prospěch producentů. Družstva, jež v Evropě dodávají více než 60 % mléka, se ze smluvních vztahů a z omezování produkce vyvázala, poněvadž předem oznámila, že budou veškeré mléko shromažďovat od svých členů. To vše výrazně omezuje dosah opatření balíčku předpisů týkajících se mléka;
5. konstatuje, že obrovský nárůst produkce a shromažďování mléka v celé Evropské unii v roce 2014 dobře ukazuje, že smluvní vztahy neměly – a nebudou mít – vliv na zvládání celkové nabídky v Evropské unii, protože si podniky nyní navzájem otevřeně konkurují;
6. konstatuje, že konečný článek mléčného potravinového řetězce, odvětví uvádění výrobků na trh, často využívá mléka a mléčných výrobků prodávaných spotřebitelům jako lákadla; nabízí je za nízké ceny a toto snížení přenáší opačným směrem podél řetězce až na odvětví produkce, které nakonec nese důsledky této agresivní obchodní politiky, což vede k tomu, že v mnoha případech producent obdrží částku, jež nepokrývá výrobní náklady;
7. konstatuje, že specifická opatření, která byla přijata v reakci na ruské embargo a s nimiž balíček předpisů týkajících se mléka nepočítal, jsou vzhledem ke ztrátám, k nimž od srpna 2014 došlo, velmi nedostatečná;
8. konstatuje, že se zjevně málo využívá možnost řízení nabídky u chráněných označení původu (CHOP), které balíček předpisů týkajících se mléka povoluje (využívá se pouze u tří druhů sýra ve Francii a dvou v Itálii), a přál by si obdržet od Evropské komise více informací o podaných žádostech. Vyslovuje se pro to, aby se v členských státech o této možnosti více informovalo a aby Komise zjednodušila přístup k chráněnému označení původu a chráněnému zeměpisnému označení;

Výhledy na období po ukončení režimu kvót

Krátkodobý výhled:

Dopad na produkci mléka na úrovni Evropské unie

9. konstatuje, že z analýzy, která byla vypracována pro konferenci na téma Evropské odvětví mléka a mléčných výrobků – vývoj po roce 2015, jež se konala 24. září 2013, a ze zprávy Komise o vyhlídkách v letech 2014–2024 vyplývá, že nárůst produkce mléka v EU závisí především na světovém trhu, jenž činí pouze 7 % světové produkce, ale je vysoce konkurenční. Sušené mléko představuje 2/3 objemu tří hlavních vývozců: EU, Nového Zélandu a Spojených států. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a Organizace OSN pro výživu a zemědělství předpokládají, že světová poptávka po mléčných výrobcích poroste do roku 2023 zhruba o 2 % ročně. Je neustále potřeba hledat a vytvářet nové trhy, zvyšovat podíl EU na světovém trhu, zajistit spravedlivý přístup na trh vývozcům z EU a podporovat růst vývozu. Zlepšení předávání znalostí, výzkumu, inovací a opatření ke zvýšení kvality a označování výrobků přinese mléčným výrobkům v EU další přidanou hodnotu a zvýší jejich konkurenceschopnost na vnitřním a světovém trhu;

10. konstatuje, že tato analýza ze září 2013 předpokládá, že se bude v průběhu času stále větší objem mléka vyprodukovaného v Evropské unii zpracovávat na výrobky s vyšší přidanou hodnotou na úkor nebalené a dále nezpracované produkce;

11. konstatuje, že se v analýze uznává rostoucí nerovnováha v rozdělení přidané hodnoty v dodavatelském řetězci mléčných výrobků ve prospěch zpracovatelů;

12. konstatuje, že se obecně připouští, že zrušení kvót povede k další koncentraci výroby mléka ve větších zemědělských podnicích a v určitých regionech Evropské unie;

13. domnívá se, že EU nemá operační nástroje k tomu, aby mohla omezit kolísání výkupních cen mléka;

14. konstatuje rovněž, že velká část nedávných investic do evropského odvětví mléka a mléčných výrobků směřovala více do sušících věží na výrobu sušeného mléka než do zpracování mléka do produktů s vysokou přidanou hodnotou, jako jsou sýry (50 % u sušeného mléka oproti 20 % u sýrů ⁽¹⁾);

15. domnívá se, že jak dokazuje příklad Dánska, koncentrace produkce ve větších podnicích není sama o sobě zárukou efektivity nebo příjmů;

Předvídatelné územní dopady a jejich vedlejší účinky:

16. konstatuje, že pro období po ukončení režimu mléčných kvót různé studie ⁽²⁾ potvrzují, že se výroba mléka bude soustředit v těch nejproduktivnějších oblastech s největší hustotou výroby a nejnižšími náklady na svoz, zatímco v tzv. znevýhodněných či citlivých regionech bude slábnout či zanikat. Poukazuje také na to, že v těchto regionech, ať už se jedná o okrajové, horské či nejvzdálenější regiony, je výroba mléka jakožto hospodářská činnost obtížně nahraditelná a má rovněž významnou sociální a environmentální úlohu;

17. vyjadřuje politování nad tím, že neexistují žádné nebo jen málo konkrétních studií o budoucnosti znevýhodněných oblastí v případě postupného zániku produkce mléka, protože zpráva Komise z roku 2014 uzavírá, že „je ještě příliš brzy na to, aby se projevil významné účinky balíčku předpisů týkajících se mléka na odvětví mléka ve znevýhodněných regionech“;

18. vyslovuje politování zvláště nad tím, že chybí konkrétní studie pro regiony, v nichž má produkce mléka rozhodující úlohu nejen pro vytváření a zachování pracovních míst, ale je také strategickým motorem pro další hospodářská odvětví, jako je cestovní ruch. Jen zřídka se bere ohled na počet farem a místních pracovních míst v těchto oblastech a nikdy se nezohledňuje jejich příspěvek k veřejným statkům (kvalita vody a krajiny, biologická rozmanitost, jakost produktů, ekologický cestovní ruch a regionální trhy atd.) nebo k dalším hospodářským odvětvím;

19. konstatuje, že poslední studie Komise i experti předpokládají čím dál rychlejší zánik produkce mléka téměř ve všech východních zemích Evropské unie (s výjimkou Polska), ačkoli tam chov mléčného skotu často představuje hlavní zemědělskou činnost, čímž se oslabuje schopnost venkovských oblastí bránit odlivu obyvatelstva;

20. domnívá se rovněž, že je naléhavě nutné vyčíslit pro „přechodné“ oblasti s rostlinnou i živočišnou výrobou celkové ztráty pracovních míst, jež by byly důsledkem ukončení produkce mléka ve prospěch obilovin;

⁽¹⁾ Zpráva Komise *Prospects for EU agricultural markets 2014–2024* (Vyhlídky zemědělských trhů EU v letech 2014–2024).

⁽²⁾ *Smooth Phasing out of the milk quotas in the European Union* (Pozvolné ukončení režimu mléčných kvót v Evropské unii). Studie *Progress Consulting and Living prospects* vypracovaná pro Výbor regionů, listopad 2014.

21. zdůrazňuje, že stávající opatření „záchranné sítě“, jako jsou veřejné intervence a podpora soukromého skladování, nejsou vhodné nástroje pro řešení neustálého kolísání cen či krize v odvětví mléka, kterou ještě zhoršilo ruské embargo, jež postihuje zejména pobaltské země a Finsko;

Střednědobý výhled:

22. konstatuje, že poslední prognózy zveřejněné Evropskou komisí očekávají navzdory zrušení kvót omezené zvýšení evropské produkce, zejména kvůli čím dál tíživějším omezením souvisejícím se životním prostředím v některých členských státech. Z nárůstu produkce v roce 2014 vyplývá, že kombinace dobré ceny mléka a roku příznivého pro píce vedla ke značnému a zcela nepředvídanému přebytku mléka;

23. konstatuje, že podle Komise by měla průměrná cena mléka v období 2016–2024 činit zhruba 350 eur za tunu s výkyvy od 300 eur do 400 eur za tunu v osmi letech z deseti a s ještě výraznějšími odchylkami ve dvou letech z deseti;

24. domnívá se, že takovéto kolísání, značné otřesy, které s sebou přináší, a nejistota, jež kvůli němu dopadá na odvětví mléka a mléčných výrobků v evropském prostoru, jsou neslučitelné s významnými investicemi do zemědělských podniků a s tím, aby činnost zahajovali noví producenti, a budou obzvláště pocítovány v horských oblastech a nejvzdálenějších regionech, jež se vyznačují většími omezeními a menšími možnostmi dosáhnout úspor z rozsahu;

25. dále poukazuje na to, že podniky v Evropské unii čelí konkurenci ostatních světových vývozců, jichž není mnoho, avšak mají velkou váhu (Nový Zéland, Spojené státy, Austrálie). Ti mají jedinečný přístup na trhy v Asii a rozhodujícím způsobem určují světové tržní ceny mléka a mléčných výrobků;

26. domnívá se, že by se neměl zaměřovat nárůst celosvětového trhu a nárůst celosvětové poptávky, která je ve střednědobém až dlouhodobém horizontu poměrně pravidelná, zatímco světový trh se vyvíjí nahodileji a týká se pouze 7 % produkce a přebytku v několika zemích;

27. považuje za nepřijatelné, aby byly výkupní ceny mléka v Evropě tak úzce spojeny se světovými cenami, když se 90 % produkce Evropské unie prodává na evropském trhu;

Rizika a příležitosti pro evropské odvětví mléka a mléčných výrobků spojené s právě projednávanými obchodními dohodami

28. domnívá se, že poptávku po mléčných výrobcích a vývozní příležitosti ovlivní různé dohody o volném obchodu a regionální obchodní dohody, které se právě projednávají;

29. konstatuje, že hlavní riziko spojené s těmito dohodami pro evropský chov mléčného skotu a pro spotřebitele spočívá ve snížení standardů kvality a bezpečnosti potravin pro Evropany, ale také v neuznávání chráněných označení původu, jež požaduje mlékárenský průmysl;

30. domnívá se rovněž, že v současnosti vyjednávaná dohoda se Spojenými státy o harmonizaci a podstatném snížení cel, jak je uvedeno v mandátu EU pro jednání, představuje pro odvětví mléka a mléčných výrobků jak příležitosti, tak rizika, zejména v souvislosti s cly pro mléčné výrobky, která jsou obvykle mnohem vyšší na evropské úrovni, zatímco podpora pro americké producenty mléka je posílena zemědělským zákonem („Farm Bill“) na období 2014–2018;

31. konstatuje, že Evropská unie se právě chystá uzavřít dohodu o hospodářském partnerství se západní Afrikou, jejímž cílem je zrušení dovozních cel s touto skupinou zemí nejméně u 75 % jejího vývozu, a to včetně sušeného mléka. Zvýšený vývoz z Evropské unie však ohrozí rozvoj chovu mléčného skotu a malých mlékáren v těchto zemích a urychlí migraci venkovského obyvatelstva do měst a do Evropy;

II. POLITICKÉ NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Plné využití nástrojů dostupných na evropské úrovni

Zvýšení úrovně záchranné sítě

32. konstatuje, že v rámci nové SZP (2014–2020) má odvětví mléka a mléčných výrobků k dispozici záchrannou síť, která je doplněna regulačním rámcem, na jehož základě může Komise reagovat na výjimečné okolnosti;

33. má za to, že stávající úroveň záchranné sítě (217 eur/t) je příliš nízká na to, aby v případě propadu cen mléka představovala ochranu;

34. navrhuje Komisi, aby zajistila, že intervenční cena bude více odrážet výrobní náklady a bude lépe přizpůsobena tržním změnám. Je třeba zrevidovat stávající intervenční cenu nezměněnou od roku 2008 tak, aby zohledňovala zvýšení výrobních a vstupních nákladů, a pravidelně ji upravovat;

Zlepšení nástroje balíčku předpisů týkajících se mléka

35. konstatuje, že – v případě zemí, které se rozhodly učinit smlouvy týkající se mléka povinnými – vytvoření organizací producentů nesloužilo ke splnění účelu, pro který byly založeny, neboť zpracovatelé i nadále sjednávali smlouvy přímo s producenty, kteří museli akceptovat velmi krátkodobé smlouvy bez zaručení ceny mléka. Doporučuje tedy, aby se místo přímých smluv mezi producenty a mlékárnami podpořil vznik organizací producentů s regionálním a územním rozměrem, jež by (podobně jako organizace, které existují a fungují v Québecu) nebyly závislé na jedné jediné mlékárně a měly by mnohem silnější vyjednávací pozici;

36. domnívá se, že je nezbytné posílit úlohu organizací producentů, aby mohly plnit jednoznačnou hospodářskou úlohu při řízení cen a při řízení nabídky;

37. navrhuje zlepšit účinnost dohod rozšířením nástroje na celé odvětví, včetně zejména velkých maloobchodních řetězců;

38. navrhuje podpořit účast a zapojení producentů do organizací schopných zpracovávat mléko a snížit tak počet článků mléčného řetězce;

39. navrhuje podpořit spotřebu mléčných výrobků uvnitř EU a přijmout právní předpisy pro označování, jež by poskytl úplné informace o původu, způsobu výroby, použitých průmyslových postupech apod.;

40. navrhuje zakázat odvětví uvádění výrobků na trh praktiky, které vedou k banalizaci mléka a mléčných výrobků, aby je toto odvětví nevyužívalo ve svých obchodních politikách jako lákadlo;

41. navrhuje, že je třeba zlepšit fungování evropského střediska pro sledování trhu s mlékem (European Milk Market Observatory) a poskytnout nezbytné prostředky k tomu, aby se toto středisko stalo skutečným řídicím nástrojem, a nikoli pouze nástrojem následného sledování. Proto by se měl v rámci střediska pro sledování trhu EU zřídit účinný systém včasného varování ohledně nově vznikajících tržních krizí. Za tímto účelem je nutné, aby středisko poskytovalo údaje každý měsíc a v drobnějším měřítku, než je úroveň členských států, aby byly zohledněny rozdílné podmínky jednotlivých evropských regionů. Komise musí o včasných varováních informovat členské státy a zúčastněné strany a okamžitě přijmout veškerá nezbytná opatření;

Využití opatření 1. pilíře

42. připomíná, že členské státy se mohou rozhodnout pro dobrovolnou podporu pro producenty mléka až do určitého procenta svého vnitrostátního finančního rámce 1. pilíře a mohou poskytnout platbu oblastem s přírodními omezeními, a to až do výše 5 % vnitrostátního finančního rámce. Pro nejvzdálenější regiony Evropské unie byl navržen program POSEI (program speciálně zaměřený na odlehlost a ostrovní charakter), jehož účelem je zohlednit geografické a hospodářské znevýhodnění těchto oblastí, avšak nikoli čelit krizím způsobeným deregulací trhu s mlékem;

43. domnívá se, že za účelem uznání existence zvýšených nákladů produkce a zpracování v nejvzdálenějších regionech je programu POSEI třeba přidělit dodatečné zdroje, které by umožnily odškodnit producenty mléka za vliv deregulace trhů a zaručily by jim zachování konkurenceschopnosti vůči ostatním producentům v Evropě;

44. obává se však, že pokud by měla každá země na výběr, vznikla by mezi zemědělci v Evropské unii široká škála druhů a úrovní podpory a míra přerozdělení prostředků by ve srovnání s výrobními náklady zůstala často příliš nízká;

Využití opatření 2. pilíře

45. konstatuje, že členské státy mohou řešit zvláštní potřeby odvětví mléka a mléčných výrobků strategickým přístupem tak, že vypracují jemu uzpůsobené tematické podprogramy, jejichž cílem bude např. omezení restrukturalizace odvětví mléka a mléčných výrobků;

46. konstatuje, že podpora pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními předpokládá zvýšení vyrovnávacích plateb za ušlé příjmy a dodatečné výrobní náklady;

47. domnívá se, že toto ustanovení se musí vztahovat rovněž na producenty mléka v případě, že se nacházejí v oblasti, která podléhá přírodním omezením. Tyto platby jsou zvláště důležité pro to, aby se zabránilo opouštění zemědělské půdy a vylidňování venkova;

48. konstatuje však výrazné snížení rozpočtových prostředků na politiku rozvoje venkova na úrovni Evropské unie. To by mohlo vést k tomu, že se bude opožďovat modernizace malých podniků, které tak nebudou splňovat požadavky na ochranu životního prostředí;

49. pro životaschopnou budoucnost podporuje udržitelné investice do zemědělských podniků a zemědělské poradenství, tak aby došlo ke zlepšení doживosti a efektivity zemědělských podniků, například skrze kvalitnější zařízení na dojení mléka, lepší šlechtitelské metody, systémy informačních a komunikačních technologií a zajištění bezpečnějšího pracovního prostředí. Podporuje tudíž doplňující opatření Evropské komise a Evropské investiční banky na povzbuzení investování a likvidity v tomto odvětví;

50. obává se, že požadavek spolufinancování platný pro mechanismy 2. pilíře povede vzhledem k rozdílům mezi rozpočtovými zdroji členských států k velkým nerovnostem mezi producenty;

51. uznává potřebu soudržnosti politik EU v boji proti změně klimatu a v otázkách bezpečnosti potravin a doporučuje podporu mlékařské výroby s nejvyšší uhlíkovou účinností a udržitelností z hlediska životního prostředí;

52. doporučuje, aby byla v rámci dlouhodobého strategického přístupu rozvíjena podpora produkce mléka ve znevýhodněných regionech, a to s posíleným právním rámcem;

Další opatření

53. navrhuje posílení programu režimu podpory na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, a vyjadřuje politování nad tím, že se Evropská komise rozhodla pozastavit ve svém pracovním programu na rok 2015 legislativní návrh, o němž se právě jedná v Evropském parlamentu a v Radě v očekávání výsledků nového hodnocení programů „Ovoce do škol“ a „Mléko do škol“;

54. domnívá se, že distribuce mléka ve školách by mohla mít skutečný dopad na regionální úrovni, protože povzbudí místní a regionální orgány k cíleným dodávkám místních produktů s vysokou ekologickou kvalitou v rámci krátkých dodavatelských řetězců, a umožnila by přiblížit dětem zemědělskou výrobu;

55. domnívá se, že by se mělo plně využít výzkumných opatření k vývoji inovativních, velmi kvalitních mléčných výrobků pro rychle rostoucí trhy, jako například výživových výrobků pro léčebné účely a výživových výrobků pro kojence a atlety;

56. domnívá se, že je třeba upřednostnit výzkum, vývoj a inovace, aby zpracovatelé mohli lépe obstát v mezinárodní konkurenci;

Příklady dostupných nástrojů mimo Evropskou unii

57. konstatuje, že ve Spojených státech se zemědělským zákonem z roku 2014 změnil mechanismus podpory odvětví mléka a mléčných výrobků. V novém programu na ochranu marží producentů mléka se navrhuje odškodnění, pokud rozdíl mezi cenou mléka a náklady na krmiva klesne pod určitou hodnotu. Minimální marže pro náklady na potraviny je zajištěna z veřejných prostředků. Je možné zvolit si hodnoty vyšší marže na náklady producentů. Tato nová ustanovení, která nemají horní hranici pro velké chovy, pomohou zvýšit produkci a vývoz Spojených států;

58. konstatuje, že v Kanadě vychází přizpůsobení produkce vnitřnímu trhu a indexace cen mléka spíše než ze světových cen ze skutečných výrobních nákladů. Tento mechanismus se projevuje v mnohem stabilnější a vyšší ceně mléka než v Evropě. Tento nástroj k řízení nabídky je založen na organizaci producentů, kteří jsou v každé provincii seskupeni do jediné obchodní organizace;

59. navrhuje, aby se Evropská komise inspirovala těmito modely a přehodnotila typ podpory a systém uspořádání organizací producentů mléka podle velkých oblastí produkce;

Návrhy formulované na evropské úrovni

60. konstatuje, že výbor Evropského parlamentu pro zemědělství na své schůzi ve dnech 23. a 24. ledna 2013 přijal kompromisní pozměňovací návrh k Dantinově zprávě (o jednotné společné organizaci trhů) k mechanismu, který počítá s tím, že se v případě vážné krize zavede podpora výrobcům, kteří dobrovolně sníží svoji produkci;

61. navrhuje vytvoření evropského střediska pro zahájení činnosti nových producentů, jež by analyzovalo údaje týkající se zahájení činnosti v odvětví mléka a mléčných výrobků;

62. považuje program pro posílení odpovědnosti trhů, který navrhla organizace European Milk Board a který se má použít, když je ohrožena rovnováha trhu s mlékem, za pružný a nenákladný návrh, který by se měl projednat a na základě roku 2014 jako ověřovacího roku posoudit z hlediska proveditelnosti a účinnosti;

63. dobrovolné kodexy chování nefungují, a tak Výbor doporučuje, aby Evropská komise předložila návrhy, jejichž cílem bude zajistit, aby se všemi subjekty zapojenými v potravinovém řetězci, včetně tekutého mléka a mléčných výrobků, mohlo být zacházeno spravedlivě a bylo možné omezit protisoutěžní praktiky, které nejsou v souladu se zachováním udržitelných dodavatelských řetězců;

64. především si klade otázku ohledně možností, které nabízí jednotná společná organizace trhů, zejména články 219, 221 a 222, k provedení takového návrhu;

Závěr

65. konstatuje, že v mnohých členských státech a regionech je produkce mléka důležitým pilířem regionálního hospodářství a přidané hodnoty zemědělství. Zpracování mléka na řadu druhů sýra, díky tisícileté a v každém evropském regionu a státě odlišné tradici, určujícím způsobem přispívá k identitě daných oblastí a přispívá k pozitivnímu vnímání evropského zemědělsko-potravinářského průmyslu ve světě. Výroba sýrů navíc přispívá k zachování pracovních míst ve venkovských oblastech, zaručuje ochranu krajiny a omezuje ztráty zemědělské půdy v důsledku urbanizace;

66. doporučuje evropským orgánům, aby neodkladně zavedly dodatečné pružné a účinné nástroje ke stabilizaci trhu s mlékem, a tedy i příjmů producentů mléka v době krize, obzvláště aby zvýšily účinnost opatření k řízení rizik, zejména těch, jež jsou zaměřena na stabilizaci příjmů před kolísáním cen na trhu a na zaručení cen mléka. Aby byla zajištěna bezpečnost potravin, je třeba zjednodušení, snížení byrokracie a odstranění administrativní zátěže;

67. doporučuje orgánům Evropské unie, aby usnadnily vývoz evropských mléčných výrobků s oficiálním označením jakosti (s chráněným označením původu, s chráněným zeměpisným označením...) do třetích zemí, aby stimulovaly investice do logistických platforem pro vývoz a aby podpořily vzdělávání odborníků a propagační opatření cílená na rozvíjející se trhy;

68. doporučuje orgánům EU, aby v rámci připravovaných mezinárodních dohod posílily ochranu evropských výrobků s chráněným označením původu a chráněným zeměpisným označením, a to i pokud jde o boj proti padělání a napodobování evropských výrobků;

69. vyzývá k tomu, aby se u hornatých mlékárenských oblastí a mlékárenských oblastí ležících na sever od 62. rovnoběžky vzájemně přiblížily vyrovnávací příspěvky na přírodní znevýhodnění, obnovila se podpora svozu mléka (spolufinancovaná z rozpočtu společné zemědělské politiky) a podpořila se propagace a rozvoj označení „horský“ u těchto mléčných výrobků (za předpokladu dostatečné úrovně potravinové soběstačnosti);

70. žádá rozsáhlý plán rozvoje venkova pro pobaltské země, Bulharsko, Rumunsko, Slovinsko, velkou část Polska a Řecko. Tyto země mají malé chovy a mlékárenství se zde věnuje stále ještě většina zemědělských podniků, jejichž situace se zdá být po zániku kvót ohrožena, ačkoli jsou dnes tyto farmy základem struktury venkovských komunit.

V Bruselu dne 16. dubna 2015

předseda
Evropského výboru regionů

Markku MARKKULA

Stanovisko Evropského výboru regionů – Na cestě k integrovanému přístupu ke kulturnímu dědictví pro Evropu

(2015/C 195/04)

Zpravodajka: Cristina MAZAS PÉREZ-OLEAGA (ES/ELS), regionální ministryně hospodářství, průmyslu a zaměstnanosti autonomní oblasti Kantábrie

Odkaz: sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Na cestě k integrovanému přístupu ke kulturnímu dědictví pro Evropu –

COM(2014) 477 final

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ**EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ****Rozmanitost kulturního dědictví a integrovaný přístup**

1. vítá sdělení s názvem *Na cestě k integrovanému přístupu ke kulturnímu dědictví pro Evropu*, jehož cílem je jednak analyzovat ekonomický a sociální dopad kulturního dědictví a jednak upozornit na skutečnost, že se Evropa nachází v rozhodujícím období, kdy můžeme na výzvy v odvětví kulturního dědictví odpovědět strategickým, holistickým a integrovaným přístupem. Výbor vítá zejména to, že Komise ve sdělení klade důraz na to, že je důležité využít příležitostí, které umožní inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, a že vyzývá k plnému využívání evropských zdrojů vyčleněných na kulturní dědictví. Evropský výbor regionů souhlasí s tím, že výměna osvědčených postupů a nápadů vyžaduje, aby od místní úrovně až po úroveň evropskou probíhala užší a koordinovaná spolupráce, a navrhuje za tím účelem svou spolupráci;

2. uznává plody práce, kterou již dlouho ve prospěch kulturního dědictví vyvíjí Rada Evropy, a vyzývá k tomu, aby se zachovala těsná spolupráce jak na úrovni legislativy, tak v praxi. V souvislosti s tématem sdělení Výbor poukazuje na rámcovou úmluvu z Fara o ochraně kulturního dědictví, která chrání všechny formy kulturního dědictví, které v Evropě existují, a které společně tvoří základ paměti, vzájemného porozumění, identity, pocitu sounáležitosti a tvořivosti ⁽¹⁾. VR zároveň bedlivě sleduje světové fórum UNESCO pro kulturu a kulturní odvětví, jehož cíle jsou v součinnosti s postojem Evropského výboru regionů, podle něhož je za plného dodržení zásady subsidiarity zapotřebí plně začlenit kulturu a kulturní dědictví do rozvojového programu na období po roce 2015 ⁽²⁾;

3. podtrhuje význam úlohy, kterou mají všechny úrovně správy, za aktivního zapojení zainteresovaných stran do ochrany a podpory evropského kulturního dědictví, a vzhledem k výzvě 21. století i do využití rozmanitosti kulturního dědictví k hospodářskému oživení. Unie v souladu s Lisabonskou smlouvou respektuje svou bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost a dbá na zachování a rozvoj evropského kulturního dědictví ⁽³⁾. Unie přispívá k rozkvětu kultur členských států a přitom respektuje zásadu subsidiarity a jejich národní a regionální různorodost a zároveň zdůrazňuje společné kulturní dědictví ⁽⁴⁾. Právě kulturní, historická a sociální rozmanitost bude zdrojem budoucích inovací v ekonomice, vědě či umění, politice i každodenním životě;

⁽¹⁾ Rámcová úmluva Rady Evropy o hodnotě kulturního dědictví pro společnost přijatá 27. října 2005 ve Faru.

⁽²⁾ Florentská deklarace *Kultura, tvořivost a udržitelný rozvoj. Výzkum, inovace a příležitosti* – 3. světové fórum UNESCO pro kulturu a kulturní odvětví (FOCUS), 4. října 2014.

⁽³⁾ Článek 3 odst. 3 SFEU.

⁽⁴⁾ Článek 167 SFEU.

4. zdůrazňuje, že kulturní dědictví je nedílnou součástí kulturních a tvůrčích odvětví, že představuje souhrn hmotných i nehmotných a přírodních zdrojů, statků a znalostí z minulosti, a že může pomoci vytvořit identitu obcí, měst i regionů a významně přispět k dosažení cílů strategie Evropa 2020 a posilování sociální soudržnosti. Kulturní dědictví je společnou hodnotou a společným statkem, jehož uznáním je možné vytvořit vizi do budoucna. Zachování dědictví a jeho zhodnocení a zaručení jeho trvalosti představují společný úkol, odpovědnost a cíl. Co se týče ochrany a zachování kulturního dědictví členských států EU, Výbor schvaluje důraz, jaký sdělení klade na článek 36 Smlouvy⁽⁵⁾, nařízení Rady (ES) č. 116/2009 o vývozu kulturních statků⁽⁶⁾ a směrnici 2014/60/EU o navrácení kulturních statků neoprávněně vyvezených z území členského státu;

5. domnívá se, že se úloha kulturního dědictví i nadále podceňuje. Na cíle spojené s kulturním dědictvím plyne stále menší část státních podpor. Poněvadž kulturní dědictví je více než pouhá ekonomická hodnota, a s ohledem na škrt, jež na něj mohou mít dopad, je nutné hledat rovněž nové způsoby financování ochrany rozsáhlého kulturního dědictví, jež Evropská unie vlastní. Vzhledem k tomu Výbor vítá kroky Evropské komise v oblasti legislativních opatření, rozšíření působnosti obecného nařízení o blokových výjimkách v rámci modernizace pravidel pro státní podpory⁽⁷⁾ o podporu určenou na podporu kultury a zachování kulturního dědictví. Tímto vývojem se jednak uznává důležitost kulturního dědictví jako faktoru při vytváření pracovních míst a jednak jeho úloha při předávání identity a hodnot, na nichž společnost stojí, což jsou dvě charakteristiky, které by se měly při přidělování státních podpor zohlednit;

6. poukazuje na to, že přírodní dědictví je podstatnou součástí kulturního dědictví, a lituje, že se o tom sdělení nezmiňuje. V tomto ohledu vítá fakt, že nařízení Komise (EU) č. 651/2014⁽⁸⁾ jasně uvádí, že „vzhledem k tomu, že přírodní dědictví má často zásadní význam při formování uměleckého a kulturního dědictví, zachování dědictví ve smyslu tohoto nařízení by mělo být chápáno tak, že se vztahuje i na přírodní dědictví, které má vazbu na kulturní dědictví nebo tak bylo formálně uznáno příslušnými orgány veřejné moci daného členského státu“;

7. vítá, že byla v nedávno revidované směrnici 2014/52/EU o posuzování vlivů na životní prostředí⁽⁹⁾ zakotvena myšlenka, že je důležité posuzovat i možný dopad veřejných a soukromých projektů na kulturní dědictví. Tato evropská ustanovení mohou stimulovat přijímání opatření územními celky v kulturní oblasti i integrovaný rozvoj a realizaci ochrany a zachování kulturního dědictví v rámci jejich komplexních plánů městského a územního rozvoje;

8. upozorňuje na to, že ničení kulturních statků, nepovolené vykopávky a nezákonné obchodování s kulturními díly ohrožují udržitelnost a ochranu kulturního dědictví a i nadále představují problém, který vyžaduje kolektivní akci na evropské a mezinárodní úrovni. K takové akci je nutná otevřená komunikace a těsná spolupráce za zapojení členských států EU i kandidátských a třetích zemí. Výbor vítá zavedení systému pro výměnu informací o vnitřním trhu (systém IMI), který byl vytvořen nařízením (EU) č. 1024/2012, a očekává, že bude zřízen modul systému IMI, který bude speciálně přizpůsoben kulturním statkům, čímž by se mělo napomoci provádění směrnice 2014/60/EU;

⁽⁵⁾ Článek 36 Smlouvy počítá se zákazy nebo omezeními dovozu, vývozu či tranzitu odůvodněnými ochranou národních kulturních pokladů umělecké, historické nebo archeologické hodnoty.

⁽⁶⁾ Nařízení Rady (ES) č. 116/2009 o vývozu kulturních statků obsahuje ustanovení zajišťující, aby vývoz kulturních statků podléhal jednotné kontrole na vnějších hranicích Unie. Mezi kulturní statky mimo jiné patří i produkty přímo pocházející z vykopávek, nálezy či archeologická naleziště na území členského státu.

⁽⁷⁾ Nařízení Komise (EU) č. 651/2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (v případě investiční podpory kultury a ochrany kulturního dědictví 100 milionů EUR na projekt, v případě provozních výdajů 50 milionů EUR na podnik).

⁽⁸⁾ 72. bod odůvodnění.

⁽⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/52/EU ze dne 16. dubna 2014, kterou se mění směrnice Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí.

9. domnívá se, že by Komise měla účinně řešit absenci celounijních údajů o přínosech kulturního dědictví k hospodářskému růstu a sociální soudržnosti. Proto vybízí k vytvoření a zprovoznění evropské databáze, do níž by mohly přispívat projekty, jež se v tomto směru realizují⁽¹⁰⁾. Vybízí rovněž k vypracování norem, jež by mohly být základem pro určité analýzy nákladů a přínosů, které mohou ukázat rozsah ekonomického a společenského příspěvku kulturního dědictví, a tak vyzdvihnout skutečný přínos tohoto dědictví, z něhož mohou vycházet dodatečná opatření na jeho ochranu;

10. podporuje otevřenou metodu koordinace v rámci evropské agendy pro kulturu, protože strukturuje kulturní spolupráci prostřednictvím strategických cílů a usnadňuje komunikaci mezi členskými státy, šíření osvědčených postupů a vzájemné učení. VR doporučuje, aby se ve spolupráci s Evropskou komisí prozkoumala možnost, zda by mohl i Výbor být od roku 2015 zastoupen v pracovních skupinách, s nimiž počítá nový pracovní plán pro kulturu. Vedle toho opakuje, že národní představitelé by měli systematicky konzultovat místní a regionální aktéry, aby mohli pokládat otázky co nejspolehlivěji⁽¹¹⁾ a ujistit se, že odborné znalosti, poznatky a zkušenosti nabyté na místní a regionální úrovni stejně jako tvůrčí a inovativní návrhy, které se týkají výsledků dosažených v klíčových oblastech, byly díky šíření osvědčených postupů zhodnoceny;

Kulturní dědictví a identita

11. podtrhuje, že kulturní dědictví představuje základní kámen místní, regionální, státní i evropské identity. Jeho zachování a jeho ochrana stejně jako posilování sociální identity na místní a regionální úrovni jsou nezbytnými podmínkami udržitelnosti, které zajišťují zachování společných hodnot budoucím generacím a trvalost specifických tradic a znalostí. Kulturní dědictví se zaměřuje na společnost a hraje prvořadou roli v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení, jelikož je zdrojem hospodářského rozvoje a sociální soudržnosti. Seznamování se s kulturním dědictvím na místní a regionální úrovni by zároveň mělo být nedílnou součástí všech učebních osnov v rámci formálního vzdělávání;

12. vyzdvihuje, že místní kulturní hodnoty – umělecká, literární, audiovizuální a architektonická tvorba, tvůrčí práce, současná kultura, řemesla, folklor, archeologické, historické, náboženské a etnografické dědictví, dialekty, hudba, potraviny a gastronomie, krajinné a přírodní zvláštnosti, odborné znalosti a tradiční poznatky, know-how, přetrvávající tradice atd. – těsně souvisejí s identitou, která má kořeny v hmotném, nehmotném i přírodním dědictví daných společenství. Připomíná, že rozvoj kultury na místní úrovni posiluje místní identitu a rozlišitelnost, a kombinace různých identit na základě vzájemného respektování napomáhá budovat společné kulturní dědictví. Vytváří kulturní produkty, čímž vzniká jedinečná místně vázaná hodnota. Tyto kulturní faktory jsou rovněž důležité na evropské úrovni⁽¹²⁾;

13. zdůrazňuje, že pro identitu regionu je rozhodující nehmotné kulturní dědictví a jeho využití napomáhá regionálnímu rozvoji. Konstatuje, že v rámci přeshraniční a nadnárodní spolupráce existuje řada osvědčených postupů v oblasti rozvoje strategií, které vycházejí z nehmotných kulturních zdrojů. Tím, že se soustředí na to, co je jedinečné a zvláštní, přitahují pozornost k tomu, na co můžeme být pyšní, a zároveň posilují místní či regionální atraktivitu z hlediska konkurenceschopnosti podniků⁽¹³⁾ a pomáhají vytvářet pracovní místa;

14. poznamenává, že ochrana kulturního dědictví napomáhá rozvoji pocitu identity, protože zvyšuje povědomí o hodnotách kulturního dědictví tím, že pěstuje pocit sounáležitosti, propojuje je s koncepcemi rozvoje veřejného prostoru a pozitivně hodnotí jejich přínos. To může přispět k rozvoji sociálního partnerství i struktur z veřejného a soukromého sektoru a trvalé úsilí o zachování kulturního dědictví může vytvářet pracovní místa a napomáhat sociální ekonomice. V tomto ohledu považuje za důležitou výměnu zkušeností, které mají jiné členské státy se soupisem a komplexní ochranou místního dědictví;

⁽¹⁰⁾ Ke sběru celoevropských údajů, které se týkají daných témat, může pomoci projekt s názvem „Evropa počítá s kulturním dědictvím: Na cestě k vytvoření evropského indexu pro oceňování kulturního dědictví“, o němž se sdělení Komise zmiňuje – v rámci evropské kartografie se zjišťují výsledky výzkumů prováděných na vnitrostátní, regionální, místní či odvětvové úrovni.

⁽¹¹⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽¹²⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽¹³⁾ Např. v oblasti nadnárodní spolupráce sdružuje projekt „Cultural Capital Counts“ (2011-2014) deset územních celků v šesti zemích střední Evropy, jejichž společným cílem je prosazovat rozvoj regionu s přihlédnutím ke tradicím, znalostem a know-how a zhodnotit v rámci této spolupráce své kulturní dědictví. Tento projekt, který spolufinancuje EFRR, se provádí v rámci programu „CENTRAL EUROPE“.

Kulturní dědictví jako hospodářský zdroj

15. považuje za důležité, aby měla politika udržitelného rozvoje kulturního dědictví příznivé krátkodobé, střednědobé i dlouhodobé dopady na zlepšování hospodářské situace a kvality života v daném regionu. Kulturní dědictví může být motorem pro plánování místního a regionálního rozvoje a rozvoje tvůrčích odvětví a tím, že rozšiřuje přístup ke kulturním statkům, přispívá k hospodářskému růstu. Jedním z důležitých prvků konkurenceschopnosti je otevřenost k inovativním řešením v oblasti ochrany kulturního dědictví realizovaným i v rámci partnerství veřejného a soukromého sektoru;

16. trvá na tom, že je zapotřebí lépe začlenit odvětví kulturního dědictví, kulturu, tvořivost a s tím spojené stěžejní iniciativy do revidované strategie Evropa 2020, a dbát na to, aby strategie zohledňovala prvky, které svědčí o příspěvku kulturního dědictví k ekonomice;

17. považuje za nutné, aby se odvětvím kultury a tvůrčích odvětví dávalo v rozpočtu nových fondů EU (např. EFRR, ESF, EZFRV a EFR) a programů EU (např. program Tvůrčí Evropa a 7. RP) k dispozici více prostředků, a aby kulturní dědictví bylo lépe začleněno do nového finančního období EU (2014–2020). Obzvláště vítá mapování opatření v oblasti kulturního opatření v politikách a programech EU⁽¹⁴⁾. Doporučuje využívat plně zdrojů EU, a vypracovat tak a provádět místní a regionální strategie s tvůrčími a inovačními cíli. Kromě toho je zásadně důležité, aby se mezi evropskými fondy a programy vytvářely optimální synergie, které by umožnily jejich účinnost a efektivitu. Evropská komise k tomu přispívá díky svým pokynům pro koordinaci, synergie a komplementaritu mezi strukturálními a investičními fondy, programem Horizont 2020 a dalšími programy Unie, které Komise provádí přímo na poli výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti⁽¹⁵⁾;

18. vyzdvihuje, že v rámci rozvoje regionální ekonomiky a strategií a programů pro místní, územní a městský rozvoj se důrazně doporučuje zohledňovat zachování kultur, které jsou nositeli hodnot a kulturních zdrojů, dále zátěž, kterou může unést životní prostředí a regiony a také hlediska spojená s ochranou životního prostředí. Akce, opatření a nástroje, které jsou šetrné k životnímu prostředí a přírodě a účinné z energetického hlediska – ty, které by mohly zabránit následkům přírodních katastrof (např. záplavám) či katastrof způsobených člověkem – mají významnou úlohu při zmírňování dopadů změny klimatu, i pokud se jedná o účinnost rozvoje, který vychází ze silných stránek obcí a regionů;

19. považuje za důležité, aby se k rozvoji využívalo architektonické dědictví, které může dát objektům dědictví v rámci obnovy měst nové funkce a přispět s pomocí malých a středních podniků k zaměstnanosti a tvorbě pracovních míst. Profesní věrohodnost renovace budov se zvýší, když se práce provádějí nejen s tradičními materiály, ale i tradičními a současnými technikami. Tyto znalosti – i památku jako takovou – je nutné v rámci profesní přípravy zachovat a předat dále. Na trhu bude poptávka po kvalifikované a specializované pracovní síle. Na místní a regionální úrovni existuje řada postupů, které mohou sloužit jako vzor v oblasti podpory a prosazování tvůrčího prostředí, využívání možností kulturní rozmanitosti, začlenění kulturních strategií do místního a regionálního rozvoje s cílem dosáhnout cílů strategie Evropa 2020, a Evropský výbor regionů přispívá k šíření poznatků a sdílení zkušeností v těchto otázkách. Tyto přístupy a modely napomáhají rozvoji udržitelného kulturního ekosystému, protože stimulují tvůrčího podnikatelského ducha;

20. s potěšením konstatuje skutečnost, že Evropská komise v rámci ekonomické hodnoty kulturního dědictví vyzdvihuje evropské stavebnictví a investice do historického prostředí, které vytvářejí pracovní místa a přispívají k zahájení nové ekonomické aktivity. Vyzývá místní a regionální orgány, aby se účastnily správy architektonického dědictví a historických budov – v řadě případů veřejných – a nejrůznějším způsobem je využívaly tak, aby generovaly příjmy a zajistily tak jejich údržbu a udržitelnost. Konstatuje, že významný příspěvek Unie k zachování a nové dimenzi architektonického dědictví představuje i program Evropská hlavní města kultury. V jeho rámci může být určitý počet historických památek a částí měst obnoven současně s procesy správy a reflexe souvisejícími s průmyslovým dědictvím a zanedbanými průmyslovými lokalitami;

⁽¹⁴⁾ Evropská komise – Mapping of Cultural Heritage actions in European Union policies, programmes and activities (http://ec.europa.eu/culture/library/reports/2014-heritage-mapping_en.pdf)

⁽¹⁵⁾ Guidance for policy-makers and implementing bodies on Enabling synergies between European Structural and Investment Funds, Horizon 2020 and other research, innovation and competitiveness-related Union programmes (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf)

21. poukazuje na to, že při rozvoji odpovědnosti za ochranu vybudovaného i přírodního prostředí a při změně myšlení a mobilizace občanů v tomto smyslu musí prvořadou roli zastávat místní a regionální orgány jako úroveň, která je občanům nejbližší. Běžným postupem by mělo být pravidelné sledování stavu architektonického dědictví. Úřady by rovněž měly šířit postupy pro údržbu památek a poskytovat svým zaměstnancům i majitelům památek školení;

22. opakuje, že na všech úrovních musí politika pro malé a střední podniky zohledňovat různé modely podniků a pracovat s nimi tak, aby maximalizovala tvorbu pracovních míst a udržitelný ekonomický růst (např. pomocí kulturních a tvůrčích odvětví) ⁽¹⁶⁾;

23. ve všech oblastech kulturního dědictví se doporučuje stimulovat účast soukromého kapitálu, což vyžaduje současně jak daňové pobídky, tak zformování veřejného mínění, které bude cítit odpovědnost za hmotné i nehmotné dědictví. Pripomíná, že soukromý sektor často zastává významnou úlohu v propagaci kultury tím, že poskytuje dary či ji podporuje v rámci sociální odpovědnosti podniků. Místní a regionální orgány by zase mohly přispět k vytvoření prostředí, které by umožňovalo co nejlepší využití těchto prostředků ⁽¹⁷⁾;

Kulturní cestovní ruch

24. je přesvědčen, že kulturní dědictví je výrazným motorem místního a regionálního rozvoje celé populace a že vytváří významné hmotné statky díky podpoře udržitelného, kvalitního a odpovědného kulturního cestovního ruchu, jehož rozvoj spočívá na hmotném a nehmotném dědictví místních a regionálních komunit. Evropský výbor regionů se domnívá, že již nyní je nesmírně důležité vytvářet synergie mezi strategiemi pro udržitelný cestovní ruch a místními a regionálními tvůrčími a kulturními odvětvími, aby se tak podpořil růst ekonomiky a zaměstnanosti a usnadnil přístup ke kultuře;

25. zdůrazňuje však, že je důležité dosáhnout vhodné rovnováhy mezi rozvojem odvětví kulturního cestovního ruchu a ochranou kulturního dědictví;

26. co se týká využívání multifunkčního potenciálu kulturního dědictví, poukazuje na kulturní trasy, které uvnitř země či za jejími hranicemi a za účasti obyvatelstva a všech zainteresovaných subjektů nabízejí hodnotný příspěvek k šíření místních a regionálních kulturních hodnot a zároveň komplexním způsobem přispívají k zaměstnanosti a vytváření pracovních míst, stejně jako k fungování podniků (např. výroba a přeprava místních produktů, ubytování, restaurace). Trasy, které jsou stanoveny tematicky ⁽¹⁸⁾ – mají společné téma – často propojují méně známé turistické destinace, obce a vesnice, čímž zvyšují rozmanitost nabídky cestovního ruchu a viditelnost kulturního dědictví (architektonického, krajinného, kulinářského a nehmotného) venkovských oblastí. Kulturní trasy (pěší stezky, cyklostezky atd.) mohou rovněž výrazně přispět k pevnějšímu zdraví obyvatelstva;

27. poukazuje na to, že v rámci kulturního cestovního ruchu spojeného s gastronomií jsou místní gastronomické speciality díky místním a tradičním potravinám a zemědělským produktům považovány za důležitý prvek kultury, který přitahuje turisty. Podtrhuje, že udržitelná produkce potravin a opatření na ochranu rozmanitosti místního a regionálního gastronomického dědictví přispívají k vytváření udržitelných a nových pracovních míst, což může sehrát klíčovou úlohu v rámci místního a regionálního růstu a soudržnosti;

⁽¹⁶⁾ CdR 151/2011 fin.

⁽¹⁷⁾ CdR 401/2011 fin.

⁽¹⁸⁾ Např. „Sissina stezka“ (Rakousko, Německo, Maďarsko a Itálie), která spojuje zámky, usedlosti, parky a kavárny, které mají vztah k uherské královně Alžbětě.

28. zdůrazňuje, že velkou přidanou hodnotu mají pro přeshraniční zachování a podporu kulturního dědictví programy evropské územní spolupráce – prostřednictvím odstraňování hranic a díky místní a regionální spolupráci dávají Evropě a jejím regionům, městům a obcím větší viditelnost, v oblasti kulturního cestovního ruchu napomáhají prodeji místních produktů, a co se týče tvůrčích odvětví, umožňují výměnu dovedností a poznatků, posilování regionální ekonomiky a otvírání nových trhů. Dále pomáhají předcházet tomu, aby pod tlakem demografických změn mizely tradiční dovednosti a řemesla ⁽¹⁹⁾. Výbor považuje za důležité, že makroregionální strategie rozvoje mohou taktéž v rámci nadnárodní spolupráce přispívat k sociální, hospodářské a územní soudržnosti, protože mění hodnoty evropského kulturního dědictví v produkt cestovního ruchu a uplatňují inovativní a tvůrčí řešení;

Kulturní dědictví v informační společnosti

29. konstatuje, že jednou z výzev Digitální agendy pro Evropu je digitalizace kulturního dědictví a evropských historických památek, jejich přístupnost na internetu a zachování pro příští generace. Zde již bylo dosaženo pokroku ⁽²⁰⁾. Při přehodnocování globálního přístupu a úlohy kulturního dědictví je třeba věnovat pozornost tomu, abychom si získali rozsáhlé a nové publikum, a to díky využití výhod technologií a nových nástrojů komunikace, jež napomáhají vytváření komunit, výměně a rozšiřování znalostí, kulturních aktivit, učení a výzkumu. Výbor soudí, že digitalizace a nové technologie zároveň přinášejí možnosti pro inovace a díky tomu i zvýšení konkurenceschopnosti. Tvůrčí a inovativní odvětví a kulturní statky, které jsou digitalizovány a jsou jim dány k dispozici, se vzájemně posilují;

30. zdůrazňuje, že v posilování soudržnosti společenství hrají v otázkách kulturního dědictví významnou úlohu muzea, knihovny a archivy. V informační společnosti 21. století je vhodné uvažovat o úloze a budoucnosti místních knihoven (které v řadě členských států financují a spravují místní orgány), s ohledem na přístupnost a šíření poznatků o kulturním dědictví. Při koncipování obsahu nových služeb a vznikajících digitálních médií se nesmí zohledňovat pouze ekonomické aspekty, ale i sociální a kulturní potřeby ⁽²¹⁾. K výměně zkušeností s hledáním moderních řešení a osvědčených postupů by mohly přispět konference, školení a studijní návštěvy v rámci partnerství měst;

31. domnívá se, že zásadní úlohu mají při prosazování digitalizace projekty EU, a vyzdvihuje význam kulturní platformy Europeana, kde je shromážděn internetový obsah evropských knihoven, muzeí a archivů a jejímž cílem je to, aby měl na internetu každý přístup ke kulturnímu a vědeckému dědictví Evropy. Konstatuje, že zůstává vyřešit otázky související s autorskými právy a vyjasnit práva na internetu. Zasaduje se o to, aby byl pro digitalizaci vymezen právní rámec;

32. poznamenává, že nedílnou součástí evropského kulturního dědictví je filmové dědictví a filmová tvorba jako zdroj informací o dějinách evropské společnosti. Je žádoucí lépe využívat jejich průmyslový a kulturní potenciál. Stále existují překážky, pokud jde o digitalizaci filmů a jejich zpřístupňování na internetu ⁽²²⁾. Kina kromě toho zastávají významnou úlohu v prezentaci kultury a civilizaci, která je vlastní každému národu. Vzhledem k tomu, že digitální revoluce a finanční zátěž by mohly znamenat pro místní a regionální průmysl trvalé změny, Výbor opakuje svůj požadavek, pokud jde o společné úsilí a spolupráci s cílem zabránit zániku malých kin ⁽²³⁾ a nabádá místní a regionální orgány, aby k modernizaci svých místních kin využívaly k tomu určených fondů Unie;

⁽¹⁹⁾ Např. projekt „akademie řemesel“ (Maďarsko, Slovinsko) – tento projekt vznikl kvůli tomu, jak jsou ohroženy řemeslné obory. Tento typ vzdělání volí čím dál méně lidí a některé odborné školy a učiliště musely zavřít. Projekt tuto tendenci zvrátil, vytvořil nové příležitosti pro mladé lidi a přispěl k zachování kulturního dědictví, kde je okolo tisíce podnikatelů.

⁽²⁰⁾ Survey Report on Digitalisation in European Cultural Heritage Institutions 2014 – ENUMERTATE Thematic Network (leden 2014).

⁽²¹⁾ CdR 104/2010 fin.

⁽²²⁾ Čtvrtá zpráva o provádění doporučení Evropského parlamentu a Rady ohledně filmového dědictví a konkurenceschopnosti průmyslových aktivit souvisejících s filmovým průmyslem (COM – zpráva o pokroku 2012–2013), 1. října 2014.

⁽²³⁾ CdR 293/2010 fin.

33. zdůrazňuje, že je důležité v rámci vzdělávání získávat digitální dovednosti již od útlého věku. Umožní to mladé generaci plně užívat výhod nových forem přístupu ke kultuře a lépe se připravit na budoucí povolání, především tím, že společně s širší veřejností se jí dostane pomoci při zvládání důsledků digitalizace ⁽²⁴⁾;

Integrace kulturního dědictví do společnosti

34. vítá, že Komise ve sdělení uznává výsledky programů a iniciativ Unie, které mají za cíl zvyšovat povědomí veřejnosti o společenské hodnotě kulturního dědictví a propagovat mezikulturní dialog. Označení „evropské kulturní dědictví“ a „evropské hlavní město kultury“ představují iniciativy, jež oceňují bohatství, rozmanitost a společné aspekty evropských kultur ⁽²⁵⁾, a zdůrazňuje, že kandidátská města musejí na základě místních a regionálních zdrojů vyvinout specifický kulturní program a dát mu silný evropský rozměr, což by umožnilo dlouhodobě pozitivní působení na oblast kultury a dané město ⁽²⁶⁾. Je třeba připomenout, že společenské vnímání hodnoty evropského dědictví jako faktoru rozvoje může pomoci stanovit standardizované ukazatele v evropském kontextu, které by umožnily měřit dopad tohoto odvětví na hospodářství daných územních celků a na vytváření a zachování pracovních míst;

35. domnívá se, že ustanovení „Evropského roku kulturního dědictví“, jak navrhuje Rada Evropské unie ⁽²⁷⁾, by napomohlo seznámit širší veřejnost s kulturním dědictvím;

36. uznává význam ceny Evropské unie za kulturní dědictví/Europa Nostra, která byla vytvořena k tomu, aby zaručila uznání vynikajících počínů k ochraně dědictví a šíření technických výstupů vysoké úrovně a která mobilizuje angažované občany, občanskou společnost, místní a regionální orgány, soukromé nadace a podniky k tomu, aby pomohly oživit historické památky a místa, k čemuž přispívá i nový program Tvůrčí Evropa, zacílený zejména na potřeby kulturních a tvůrčích odvětví, která vyvíjejí přeshraniční činnost ⁽²⁸⁾;

37. domnívá se, že je třeba dále zpřísnit sankce za vandalismus na památkách, okolním prostředí i jeho uměleckých složkách a archeologických nalezištích;

38. sdílí názor, že k zachování, propagaci a zhodnocování kulturního dědictví přispívá výzkum na poli kulturního dědictví. Sedmý rámcový program pro výzkum a vývoj (7. RP), iniciativa společného plánování a program Horizont 2020 mohou zaručit dynamiku a trvalost evropského kulturního dědictví díky propagaci výzkumných a inovačních činností, které mají za cíl boj proti změně klimatu a přírodním hrozbám a katastrofám. Výbor vítá program a akční rámec pro výzkum a inovace v oblasti kulturního dědictví, jenž bude brzy spuštěn, a požaduje v této souvislosti zavedení mechanismu spolupráce v partnerství s místními a regionálními orgány;

39. zdůrazňuje, že kulturní statky a služby musejí být přístupné všem a zmírňovat nerovnost příležitostí mezi bohatými a chudými, obyvateli měst a venkova, mladými a starými a také osobami se zdravotním postižením. Opatření na zmírňování nerovnosti přinesou ovoce pouze tehdy, když se budou uplatňovat za přispění a účasti dotčených osob a budou rozšiřovat možnosti přístupu k dovednostem. Rovnost příležitostí je nezbytnou podmínkou kulturní demokracie;

40. považuje za důležité, aby se mladá generace seznámila se svým vlastním hmotným i nehmotným dědictvím, pochopila, proč je důležité je chránit, a účastnila se propagace kulturních statků (např. prostřednictvím Dnů evropského dědictví). Zastává názor, že díky těmto poznatkům budou moci vznikat partnerství s cílem udržitelným způsobem využívat kulturní dědictví a uvědoměle využívat životní prostředí. Doporučuje, aby byl v rámci Dnů evropského dědictví vymezen obsah tematického týdne tak, aby představoval síť mezi kulturními činnostmi místních orgánů;

⁽²⁴⁾ CdR 2391/2012 fin.

⁽²⁵⁾ CdR 191/2011 fin.

⁽²⁶⁾ CdR 2077/2012 fin.

⁽²⁷⁾ Závěry Rady o participativní správě kulturního dědictví (2014/C 463/01)
([http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG1223\(01\)&from=CS](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XG1223(01)&from=CS))

⁽²⁸⁾ CdR 401/2011 fin.

41. má za to, že jednou ze slibných forem účasti místního obyvatelstva a rozvoje vztahů s veřejností je dobrovolnická činnost, která hraje významnou úlohu při nabývání poznatků a zrodu zájmu o kulturu a napomáhá předcházet marginalizaci zranitelných skupin společnosti;

Spolupráce a participativní přístup

42. považuje za důležité, aby se v zájmu upevnění trvalosti, rozvoje a viditelnosti kulturního dědictví chránily a udržitelně využívaly základní hodnoty řetězce kulturního dědictví a aby instituce odpovědné za vzdělávání, kulturu a kulturní dědictví spolupracovaly a rozvíjely se – pokud možno systematicky – což by mohlo být užitečné k tomu, aby bylo možné srozumitelně informovat veřejnost. Spolupráce znamená nastolení důvěry, navázání kontaktů mezi národy a vytvoření záruky nalezení společných řešení společných problémů;

43. zdůrazňuje, že při vzájemném interaktivním a na zkušenosti zaměřeném poznávání místního a regionálního kulturního dědictví a jeho rozmanitosti hrají díky aktivní účasti občanů významnou úlohu přeshraniční partnerství měst. Na celoevropské úrovni v této souvislosti vyzdvihuje přidanou hodnotu programu Evropa pro občany při vypracovávání programů partnerství a sítí měst. Díky projektům pro historické povědomí s evropským rozměrem stimuluje toleranci a lepší pochopení dějin a rozmanitosti Evropské unie a vytváří pouto mezi Evropou a občany. Výbor taktéž vítá, že je pokračování tohoto programu zařazeno do nového finančního období EU ⁽²⁹⁾;

44. doporučuje, aby se oceňovaly osvědčené postupy v oblasti ochrany kulturního dědictví, které vyplynou z partnerství a spolupráce mezi místními orgány, což také umožní posilovat identitu Evropské unie;

45. považuje za důležité, aby mezi venkovskými obcemi i městy vznikala a fungovala tematická spolupráce v oblasti kulturního dědictví a aby se povzbuzovala aktivní účast všech subjektů zapojených do přijímání rozhodnutí, tak aby se stimulovala efektivní participativní správa. Vyzdvihuje hodnotu a význam víceúrovňové správy ⁽³⁰⁾, která napomáhá mimo jiné šíření osvědčených postupů v oblasti politiky kulturního dědictví, rozvoji participativní demokracie, vzájemnému učení, vzniku nových forem partnerství a dialogu stejně jako efektivitě a soudržnosti odvětvových politik ve vztahu ke kulturnímu dědictví;

46. má za to, že přehodnocení významu kultury a kulturního dědictví je dlouhodobým procesem, který se týká všech aktérů ve společnosti. Je toho názoru, že k takové změně myšlení může dojít pouze tehdy, když se podaří, aby se touto otázkou cítila oslovena ještě větší část společnosti – například zmírněním sociální nerovnosti, rozvojem místních komunit, rozšiřováním možností účasti na společnosti, vytvářením otevřenosti vůči novým věcem a rozvojem přístupů nutných ke vzniku, rozpoznání a uznání inovačních dovedností a kulturních hodnot. Soudí, že společným úkolem všech zainteresovaných subjektů je nabytí konkurenceschopných vědomostí a kultury, jež jsou naprosto nezbytné k tomu, aby EU mohla čelit výzvám, jež před ní stojí. V tomto ohledu vítá a schvaluje odstavec 28 závěrů ze zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport dne 25. listopadu 2014, podle něhož je třeba zvážit zavedení Evropského roku kulturního dědictví. Podpořilo by to plnění společných cílů v celoevropském kontextu;

47. zdůrazňuje významnou úlohu, kterou může kultura plnit v oblasti zahraničních věcí pro překonání rozdílů a pro uznávání společných hodnot, které národy sdílejí. Z toho důvodu vyzývá k tomu, aby se více zviditelnily kulturní vztahy na vysoké úrovni, a v tomto ohledu bere na vědomí nedávné snahy zahrnout kulturní diplomacii do oblasti vnějších vztahů Evropské unie, zejména prostřednictvím přípravné akce „Kultura ve vnějších vztazích EU“;

48. zdůrazňuje, že je třeba rovněž posílit spolupráci v boji proti nedovolenému obchodu s kulturními statky a kulturními předměty. Z toho důvodu naléhavě vyzývá členské státy, aby ratifikovaly úmluvu UNESCO z roku 1970 a Úmluvu UNIDROIT z roku 1995 a zajistily jejich účinné provádění prostřednictvím vhodného přizpůsobení vnitrostátních právních předpisů a posílení policejních orgánů a celní kontroly na hranicích EU.

V Bruselu dne 16. dubna 2015

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

⁽²⁹⁾ Nařízení Rady (EU) č. 390/2014, kterým se na období 2014–2020 zřizuje program „Evropa pro občany“.

⁽³⁰⁾ Listina víceúrovňové správy v Evropě.

Stanovisko Evropského výboru regionů – Zlepšování provádění Územní agendy Evropské unie 2020

(2015/C 195/05)

Zpravodaj: Marek Woźniak (PL/ELS), maršálek Velkopolského vojvodství**I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ**

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

1. zdůrazňuje, že Územní agenda EU již od začátku tvoří politický rámec zaměřený na činnosti a vypracovaný s cílem podpořit polycentrický územní rozvoj EU. Odpovědnost za politické činnosti nesou hlavně místní a regionální orgány, členské státy a evropské instituce;
2. připomíná, že cílem územní agendy je zajistit strategické směry územního rozvoje, podpořit začlenění územního rozměru do různých oblastí politik na všech úrovních správy a zajistit provádění strategie Evropa 2020 v souladu se zásadami územní soudržnosti ⁽¹⁾;
3. vyjadřuje politování nad tím, že územní agenda na několik let zmizela z politické scény, vítá však zájem o tuto problematiku ze strany stávající trojice předsednictví Itálie – Lotyšsko – Lucembursko;
4. zdůrazňuje, že územní přístup je jediným vhodným modelem politiky, jehož prostřednictvím může Unie splnit očekávání evropských občanů ⁽²⁾. Evropská unie proto musí hrát větší úlohu, s aktivním zapojením Výboru regionů, místních a regionálních orgánů a dalších zainteresovaných stran, při rozvoji přístupu zaměřeného na konkrétní území, díky čemuž se zlepší provádění územní agendy EU;
5. poukazuje na to, že je nezbytné společné strategické plánování pro území Evropy založené na celkové vizi budoucího vývoje s cílem podpořit lepší koordinaci politik Unie, vytvářet synergie mezi odvětvími, a také je třeba jasně uvést, které instituce jsou odpovědné za provádění územní agendy na evropské, celostátní, regionální a místní úrovni;
6. k dosažení udržitelnějšího růstu podporujícího začlenění je v této souvislosti vedle mechanismů pro plánování a koordinaci zapotřebí také zvyšování informovanosti a poskytování územních informací a metodologické pomoci místním a regionálním orgánům. V tomto ohledu ještě bude zapotřebí vyvinout velké úsilí, abychom získali srovnatelné údaje na místní a nižší než místní úrovni v celé EU;
7. vyzývá proto k vypracování strategie integrovaného územního rozvoje na evropské úrovni, přičemž by mělo být zajištěno, že budou respektovány stávající pravomoci v oblasti územního plánování na místní a regionální úrovni ⁽³⁾;
8. doporučuje posílit územní rozměr v rámci účinného provádění strategie Evropa 2020 a dalších činností a především zohlednit územní dopad politik EU. V této souvislosti doporučuje provést přezkum odvětvových politik z hlediska jejich územního účinku a do procesu schvalování právních aktů jednotlivých politik EU, a zejména politiky soudržnosti po roce 2020, trvale zavést prvek posuzování územního dopadu, které by bylo jednou ze složek posuzování účinků regulace;

⁽¹⁾ Územní agenda Evropské unie 2020. K inteligentní a udržitelné Evropě rozmanitých regionů podporující začlenění.

⁽²⁾ Barcova zpráva, s. 108.

⁽³⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

9. poukazuje na nutnost monitorovat nezbytné kroky prováděné na úrovni EU proti narůstajícím regionálním rozdílům v celé EU v souvislosti s nedávnou krizí, neboť pro územní soudržnost představují vážné nebezpečí;

Obecné připomínky

10. konstatuje, že EU potřebuje strategii rozvoje zaměřenou na konkrétní území, proto by se mělo v rámci nového legislativního balíčku pro politiku soudržnosti zintenzivnit úsilí v tomto směru. Jinými slovy, politika soudržnosti musí uvést do souladu zásady podmíněnosti a subsidiarity, přičemž je třeba věnovat větší pozornost zásadě subsidiarity;

11. připomíná, že územní politika Unie musí přihlížet k dopadu jednotlivých unijních politických strategií na regiony, města a městské oblasti a umožňovat čelit současným výzvám komplexním způsobem zahrnujícím nejen strukturální a investiční fondy, tak aby mezi dalšími politikami EU s jednoznačným územním dopadem pokryla mimo jiné životní prostředí, dopravu, vnitřní trh a Digitální agendu. Územní rozměr by měl být zohledňován při definování politiky s cílem maximalizovat součinnost, využít možnosti rozvoje a předejít protichůdným politickým účinkům;

12. znovu doporučuje, aby byla v zájmu posílení systému kontroly a zajištění rovnováhy ustavena Rada pro politiku soudržnosti sestávající z ministrů pro regionální rozvoj na příslušné úrovni správy v daném členském státě a ze zástupce Evropského výboru regionů jako koordinátora spolupráce. Je připraven aktivně se zapojit do politických diskusí o zřízení této struktury, aby se zaručilo, že se v nich plně zohlední názor místních a regionálních orgánů;

13. zdůrazňuje, že partnerství je nutnou podmínkou zvýšení účinnosti politiky soudržnosti a že pouze systém víceúrovňové správy může zajistit účinné propojení mezi strategickými obecnými zásadami Evropské unie a regionálními a místními výzvami⁽⁴⁾;

14. znovu vyjadřuje svou podporu novým mechanismům nebo nástrojům pro posilování územního přístupu prostřednictvím komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) a integrovaných územních investic (ITI). Vytvářejí totiž pro místní orgány, města a regiony vynikající příležitosti k tomu, aby mohly využívat fondy EU k dosažení hospodářského růstu a prosperity a návratu na cestu sbližování. Výbor proto vyjadřuje politování nad tím, že zatímco mnohé členské státy zvažují jejich provádění, v praxi je jejich zavádění poznamenáno regulačními překážkami, které v předpisech EU přetrvávají, a neochotou řídicích orgánů ponechat provádění činnosti EU na regionální a místní úrovni;

15. vzhledem k velmi rozdílné úrovni provádění uvedených nástrojů v jednotlivých členských státech by měl být systém řízení, provádění, monitorování a kontroly těchto nástrojů podporujících územní rozvoj co nejjednodušší a co nejvíce koordinovaný;

16. poukazuje však na to, že územní přístup k rozvoji dalece přesahuje rámec těchto nástrojů a měl by být zohledňován ve všech aspektech politiky soudržnosti;

17. vyzývá, aby se důsledněji dodržovala ustanovení článku 174 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) týkající se územní soudržnosti. Tento článek stanoví, že se Unie zaměří na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů, a to zejména ve venkovských oblastech, oblastech postižených průmyslovými přeměnami a regionech, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony. Jedním z klíčových faktorů, které rozhodnou o úspěchu Územní agendy 2020, totiž bude to, aby těmto územím umožnila překonat jejich strukturální znevýhodnění, jež jim brání v rozvoji;

⁽⁴⁾ CoR 1683/2012.

18. poukazuje rovněž na specifický případ nejvzdálenějších regionů, u nichž se musí zohlednit jejich zvláštní rysy a omezení uvedené v článku 349 SFEU, aby tato území měla možnost překonat své strukturální překážky rozvoje, a stala se tak dalším klíčovým prvkem úspěchu Územní agendy 2020;

19. kromě toho je třeba vzít v úvahu ostatní demografické problémy, jako je vylidňování, stárnutí a rozptýlení obyvatelstva, jež mají na regiony obrovský dopad. Vyzývá Komisi, aby při provádění politiky soudržnosti věnovala zvláštní pozornost oblastem, které mají z geografického a demografického hlediska nejvíce nepříznivé podmínky⁽⁵⁾;

20. vyzývá ke znovuotevření diskuse o měření kvality života pomocí ukazatelů překračujících rámec HDP a zdůrazňuje, že územní soudržnost doplňuje hospodářskou a sociální soudržnost, a proto ji nelze měřit pouze pomocí ekonomických ukazatelů. „Inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění v EU je mnohem více než pouhý růst HDP. Zahrnuje také územní, sociální, kulturní a zejména ekologické aspekty, které jsou zvláště významné ve venkovských a méně osídlených regionech“. Z tohoto pohledu návrh zelených infrastruktur ve venkovských oblastech i v městském prostředí zlepšuje kvalitu a snižuje zranitelnost území. Při výběru ukazatelů je třeba mít na paměti, že dostupnost statistických údajů na regionální úrovni je omezená ve všech členských státech;

21. vyzývá, aby byl zaveden soubor srovnatelných a spolehlivých ukazatelů a indexů, které lze použít k měření, podpoře a monitorování územní soudržnosti, komplexního územního rozvoje, strukturálních problémů, výzev a územních příležitostí, a také územního dopadu na různé geografické úrovně a typy regionů⁽⁶⁾. To umožní osobám s rozhodovací pravomocí přijímat v oblasti územního plánování informovaná rozhodnutí v souladu s požadavky proporcionality;

22. domnívá se, že je zásadní zohlednit klimatická a environmentální rizika a jejich územní dopady;

23. poukazuje rovněž na to, že je třeba zahájit diskusi o budoucnosti politiky soudržnosti po roce 2020 a že by tato diskuse měla zejména analyzovat, zda bylo dosaženo jejích původních cílů spočívajících v podpoře přístupu zaměřeného na konkrétní území, ale také zvážit, zda je stávající metodika přidělování prostředků pro ESI fondy plně v souladu s cíli politiky a dostatečně zohledňuje územní rozmanitost;

Polycentrický územní rozvoj

24. konstatuje, že polycentrický rozvoj EU má pro dosažení územní soudržnosti zásadní význam, protože přispívá k členitějšímu systému měst a lepšímu poskytování zboží a služeb v oblasti sociální soudržnosti na celém území;

25. připomíná, že účinnost a kvalita Evropy závisí na vytváření sítí kontaktů mezi městy všech velikostí, a to od místní až po celosvětovou úroveň, ale i na posílení účasti občanů a provádění místních činností propagujících vlastní silné stránky na evropské i celosvětové úrovni;

26. zdůrazňuje, že otevřenost vůči sousedním zemím a zbytku světa je nezbytným předpokladem pro všechny evropské regiony a města, které chtějí využívat rozvojové příležitosti, jež jim nabízí globální růst a technologický pokrok. V tomto ohledu se jako účinný nástroj osvědčila podpora přeshraniční spolupráce zejména na vnějších hranicích EU. Dlouhodobý rozvoj Evropy závisí na uznání v celosvětovém měřítku a využívání konkurenčních silných stránek každého města a regionu při dokončování jednotného trhu a vytváření účinných strategií společného rozvoje, zejména v rámci evropsko-středomořského partnerství a Východního partnerství⁽⁷⁾, ale i transatlantického partnerství;

⁽⁵⁾ CoR 4896/2014.

⁽⁶⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

⁽⁷⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

27. poukazuje na to, že spolupráce nejvíce rozvinutých měst a regionů poskytuje přidanou hodnotu a přispívá k rozvoji širšího okolí. Zdůrazňuje proto, že úloha místních a regionálních orgánů a jejich názory a návrhy musí být brány v úvahu, jelikož tyto orgány jsou přímo ovlivňovány politikami EU;

Úloha sekundárních měst a malých a středních městských a venkovských oblastí

28. zdůrazňuje přednosti polycentrického modelu regionálního rozvoje a poukazuje na význam vazeb mezi městskými a venkovskými oblastmi;

29. vyzývá, aby byl přijat politický přístup přispívající k vytváření funkčních regionů jak v rámci jednotlivých zemí, tak na přeshraniční úrovni, neboť funkční územní celky zahrnují jak městské, tak venkovské oblasti a určují jejich úlohu při zachování kritického množství pro rozvoj a snižování míry zranitelnosti vůči vnějším otřesům, což bylo opakovaně zdůrazněno v ekonomické a územní analýze;

30. podotýká, že územní koncentrace sociálního vyloučení se projevuje v městských, příměstských i venkovských oblastech, jež se často nacházejí v sousedství územních celků poskytujících slušnou životní úroveň. Pro lepší provádění územní agendy je nutné zohlednit specifika na nižší než regionální úrovni;

31. požaduje větší zaměření politik EU a finančních zdrojů na účinná a účelná propojení městských regionů, při zohlednění fenoménu rozšiřování měst i nových způsobů zabírání území, přístup ke znalostem a vzdělávání a účinné vytváření sítě měst a funkčních územních celků⁽⁸⁾, s cílem sdílet osvědčené postupy a účinná politická řešení a úspěšné projekty;

32. vítá, že Územní agenda Evropské unie 2020 vybízí státy, regiony a města (včetně malých a středních měst), aby přispěly ke společným evropským územním prioritám, zároveň však vyjadřuje politování nad tím, že s místními a regionálními orgány se při přijímání rozhodnutí o těchto otázkách ještě nezachází stejně jako s ostatními subjekty. Je třeba usilovat o to, aby tyto orgány mohly účinněji reagovat na nejdůležitější územní problémy v Evropě;

33. uznává, že efektivní fungování malých a středních měst a diverzifikace venkovského hospodářství jsou zásadními prvky úplného provádění územní agendy. V této souvislosti by se politiky měly zaměřit na rovný přístup ke službám poskytovaným v obecném sociálně-hospodářském zájmu, rozšíření funkčních územních celků (v souladu s již vypracovanými iniciativami rozvoje venkovských a městských oblastí) a podporu dostupnosti a propojenosti malých a středních měst⁽⁹⁾;

34. připomíná úlohu malých a středních městských oblastí jako jedné ze součástí polycentrického územního rozvoje. V této souvislosti vítá, že trojice předsednictví zařadila do svého programu společné téma ve věci malých a středních městských oblastí týkající se analýzy propojení měst a venkova, předložení mechanismů spolupráce mezi různými oblastmi a dosažení vyváženějšího územního rozvoje. Je zásadně důležité posílit hodnoty spjaté s identitou území (krajina, kulturní a přírodní dědictví) jakožto aktiva konkurenceschopnosti a diferenciacie na světovém trhu;

35. malé a střední městské oblasti hrají aktivní úlohu při zajišťování úspěchu a blahobytu i pro obyvatele venkova v okolí těchto oblastí, jsou centry pracovních míst, služeb, místními dopravními uzly a usměrňují rostoucí poptávku po mobilitě. Plní proto úlohu při omezování vytláčení venkovských a městských oblastí. Mohou však také přispívat k rozvoji metropolitních oblastí prostřednictvím zapojení do společné polycentrické sítě. Napomáhají k řešení environmentálních a kvalitativních hledisek života, která vyplývají z nadměrné koncentrace obyvatel ve velkých městech;

⁽⁸⁾ „How to strengthen the Territorial dimension of Europe 2020 and the EU cohesion Policy“.

⁽⁹⁾ „How to strengthen the Territorial dimension of Europe 2020 and the EU cohesion Policy“.

36. v souvislosti s tím vyzývá k dalšímu rozvoji a lepší koordinaci městského rozměru politiky soudržnosti s ostatními politikami týkajícími se městských oblastí v rámci integrované městské agendy a k posílení oficiální spolupráce mezi evropskými městskými oblastmi a jejich venkovským zázemím ⁽¹⁰⁾. Opakuje dále svůj požadavek, aby byla předložena bílá kniha pro integrovanou městskou agendu;

Propojení evropských regionů: územní hledisko

37. považuje Evropskou územní spolupráci fungující za pomoci iniciativ přeshraniční, meziregionální nebo nadnárodní spolupráce (např. ESÚS) a rozvoj makroregionálních strategií za klíčové nástroje, které umožní lepší provádění územní agendy. Vítá proto plán trojice předsednictví analyzovat potřeby v oblasti právních předpisů týkajících se vytvoření integrovaných přeshraničních oblastí, jakož i vytvoření pracovní skupiny Rady pro sledování pokroku makroregionálních strategií. Upozorňuje, že účast subjektů nižší než celostátní úrovně na vypracování a správě těchto nástrojů stejně jako ve zmíněné skupině musí být i nadále zásadním prvkem pro dosažení jejich cílů;

38. domnívá se, že je nutné prosazovat polycentrický a zeměpisně vyvážený růst různých územních celků, mimo jiné díky rozhodným krokům k odstranění digitální propasti, ke spolupráci v oblastech energetiky, klimatu a životního prostředí, výzkumu a vývoje, přístupnosti a přitažlivosti územních celků a díky udržitelné dopravní politice založené na strategii diferencované podle specifických charakteristik jednotlivých územních celků;

39. zdůrazňuje úlohu dopravní infrastruktury jakožto nástroje územní soudržnosti. Geograficky a demograficky znevýhodněné regiony vyžadují v tomto ohledu zvláštní pozornost ⁽¹¹⁾. Poukazuje v této souvislosti na možné využití evropských seskupení pro územní spolupráci jako nástroje na podporu přeshraničních propojení, včetně propojení se třetími zeměmi, ale i různých finančních nástrojů, např. Nástroje pro propojení Evropy;

40. vyzývá Komisi, aby pokračovala ve snaze o dokončení hlavní sítě TEN-T, zvláště co se týče odstranění míst snížené průjezdnosti a usnadnění přeshraničního spojení, a toto úsilí zintenzivnila, a dále aby posílila zapojení místních a regionálních orgánů do platform koridorů;

41. podtrhuje, že – jak je uvedeno v šesté zprávě o soudržnosti –, hlavní směry pro rozvoj transevropské dopravní sítě stanoví cíl zajistit skutečnou multimodální síť na úrovni EU s povinným zahrnutím železničních tratí, a to vytvořením nové infrastruktury, ale rovněž zlepšením té současné. V této souvislosti se Výbor domnívá, že je nezbytné poskytnout udržitelné, konkurenceschopné, energeticky účinné a ekologičtější dopravní prostředky a stimulovat intermodalitu a doplňkové využívání různých druhů dopravy a že jsou zapotřebí infrastrukturní projekty v méně rozvinutých regionech, přeshraničních regionech, oblastech, kterým v přístupu na vnitřní trh brání fyzické překážky nebo mají problémy s územní soudržností;

Územní agenda a strategie Evropa 2020

42. konstatuje, že Územní agenda Evropské unie 2020 potvrzuje význam územního přístupu k provádění strategie Evropa 2020. Mělo by se využít příležitosti k revizi strategie, aby do ní byl větší měrou zahrnut územní rozměr. Cílů, které si EU stanovila ve strategii Evropa 2020, tedy lze dosáhnout pouze tehdy, bude-li zohledněn územní rozměr strategie, neboť možnosti rozvoje jednotlivých regionů se liší ⁽¹²⁾;

⁽¹⁰⁾ „Polycentric Territorial Development at EU, national and regional level“ – diskuse komise COTER u kulatého stolu konaná 10. července 2014 v italském Fabrianu.

⁽¹¹⁾ Konkrétní doporučení obsahuje stanovisko Výboru regionů Mobilita v zeměpisně a demograficky znevýhodněných regionech (CDR 1691/2014).

⁽¹²⁾ Územní agenda Evropské unie 2020. K inteligentní a udržitelné Evropě rozmanitých regionů podporující začlenění.

43. opakuje svoji výzvu k předložení bílé knihy o územní soudržnosti založené na analýze vzájemného působení Územní agendy Evropské unie 2020 a strategie Evropa 2020, aby bylo možné řešit narůstající územní rozdíly v EU ⁽¹³⁾;

44. vyslovuje se pro to, aby politika soudržnosti EU svým vytyčeným cílem hospodářské, sociální a územní soudržnosti i v budoucnu významně přispívala k plnění cílů strategie Evropa 2020. Větším provázáním cílů růstu a konvergence podpoří politika soudržnosti snižování rozdílů v Evropské unii, co se týče plnění hlavních cílů strategie, a pomůže tak dosáhnout trvalého růstu prosperity v celé Evropě. Tento potenciál je třeba důsledně využívat tím, že se s využitím partnerského přístupu politiky soudržnosti budou prostřednictvím regionálních strategií konkrétně řešit podmínky a možnosti v praxi;

45. podporuje proto myšlenku navrhnout kodex chování týkající se strategie Evropa 2020 ⁽¹⁴⁾ a navazující na evropský kodex chování v oblasti partnerství, který zajistí, aby byly místní a regionální orgány a další zúčastněné strany zapojeny do plánování a provádění dlouhodobých strategických dokumentů dotýkajících se územního rozvoje;

Vize pro Evropu

46. zdůrazňuje opatření přijatá sítí ESPON, jejichž cílem je vypracovat soubor ukazatelů a indexů souvisejících s evropským územním rozvojem, která by mohla být využita k podpoře osob s rozhodovací pravomocí při měření a monitorování územní soudržnosti. Výslovně žádá, aby byly vypracovány ukazatele, které by odrážely jak územní a demografické problémy (jako je rozptyl obyvatel, nízká hustota zalidnění, pokles zalidnění a stárnutí) ovlivňují udržitelný inteligentní růst podporující začlenění;

47. je přesvědčen, že je naléhavě třeba vypracovat srovnatelné statistické údaje pro oblasti na místní a nižší než místní úrovni a rovněž převést stávající klasifikaci městských a venkovských oblastí OECD a Komise na kategorie Eurostatu, které by mohly na základě spolehlivých informací z praxe pomáhat EU při tvorbě politik a hodnocení;

48. konstatuje, že budování otevřené a polycentrické Evropy je nejsoudržnější územní strategií napomáhající hospodářskému růstu a konkurenceschopnosti, sociální soudržnosti a cílům udržitelného rozvoje, které pro nastávající desetiletí prosazuje strategie Evropa 2020 a Územní agenda Evropské unie 2020 ⁽¹⁵⁾. Vyjadřuje svou podporu strategii, která spojuje rozvoj a soudržnost a vytváří příznivá místa pro život;

49. uznává, že je třeba společně strategicky plánovat evropské území na základě celkové vize budoucího rozvoje, a to v zájmu lepší koordinace evropských politik v oblasti regionálního rozvoje ⁽¹⁶⁾.

V Bruselu dne 17. dubna 2015

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

⁽¹³⁾ CoR 2333/2014.

⁽¹⁴⁾ Návrh revidované strategie Evropa 2020.

⁽¹⁵⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

⁽¹⁶⁾ „Making Europe Open and Polycentric“ v: „Scenarios and Vision for European Territory 2050“, ESPON.

Stanovisko Evropského výboru regionů – Účinné využívání zdrojů ve stavebnictví

(2015/C 195/06)

Zpravodaj: pan Csaba Borboly (RO/ELS), předseda rady župy Harghita**Odkaz:** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Účinné využívání zdrojů ve stavebnictví, COM(2014) 445 final**I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ****EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ**

1. plně podporuje snahu Evropské komise vypracovat společné cíle a ukazatele jako základ pro společné evropské normy pro účinné využívání zdrojů ve stavebnictví s cílem zvýšit koordinaci politik a soudržnost. Místní a regionální orgány jsou vzhledem k přínosu, který má účinné využívání zdrojů pro udržitelný rozvoj díky svým příznivým dopadům na životní prostředí, klima, hospodářství a společnost klíčovými partnery při podpoře účinnějšího využívání zdrojů. Současně mohou tyto orgány využíváním nástrojů, jako je např. zelená veřejná zakázka, podporovat trh s produkty vyrobenými ze stavebního a demoličního odpadu;

2. vyjadřuje proto své znepokojení nad tím, že Komise se ani v tomto sdělení nezabývá úlohou místních a regionálních orgánů, ačkoliv Výbor regionů ve stanoviscích na podobná témata na tento fakt upozorňuje. Zdůrazňuje hlavní roli místních a regionálních orgánů jako investorů, zejména v odvětví stavebnictví, ale také pokud jde o zadávání veřejných zakázek, provádění unijních a vnitrostátních právních předpisů týkajících se budov, podporu pro místní podniky a inovace a informování investorů a široké veřejnosti. Z tohoto důvodu Výbor regionů žádá Komisi, aby analyzovala způsob, jak se Výbor regionů a místní a regionální orgány mohou zapojit do konzultací, jež mají z tohoto sdělení vyplynout;

3. zdůrazňuje, že v tak rozsáhlé a komplexní politické oblasti, jako je udržitelné stavebnictví, by opatření měla být založena na holistickém přístupu, který – mluví-li se o budovách – zohledňuje všechny aspekty týkající se potřeb a obav jednotlivců, komunit a institucí, které z nich budou mít prospěch. Místní podmínky a přínosy pro místní ekonomiku by měly být považovány za důležité aspekty udržitelnosti, například při dodržení důležité zásady volného pohybu prostřednictvím podpory místních stavebních materiálů, které jsou v mnoha případech považovány za nejúčinnější a mohou mít pozitivní dopad na místní ekonomiku;

A. Základní problémy

4. považuje za nepřijatelné, že recyklovatelný stavební a demoliční odpad z budov terciárního sektoru je často ukládán na skládky bez předchozího posouzení ekonomické realizovatelnosti jeho sběru a recyklace. VR se domnívá, že prioritou by mělo být uzavření recyklačního cyklu například stanovením individuálních cílů pro konkrétní druhy odpadu, povinnými ustanoveními o kontrole, rozebrání a třídění stavebního a demoličního odpadu před demolicí nebo renovací budov terciárního sektoru, jak se již uvádí v některých regionálních a místních právních předpisech;

5. zastává názor, že pro „ekologizaci“ (ekologičtější provozování) stavebnictví je nutné, aby veřejné orgány poskytly klientům, dodavatelům a developerům ve stavebnictví rámec k přechodu k ekologicky příznivějším postupům, protože stavební fáze je pro environmentální výkonnost každé budovy v průběhu jejího životního cyklu zásadní. Tento přechod by neproběhl tak rychle, jak by měl, budou-li chybět společné unijní ukazatele a normy, ale také bude-li scházet ekonomicky schůdný obchodní model výběru ekologičtějších stavebních postupů a materiálů účinněji využívajících zdroje (ve srovnání se současnou situací);

6. považuje za nutné vyjasnit, že demoliční odpad může pocházet jak z celkové demolice budovy, tak ze sanace, a proto je nutné upřesnit, že koncepce demolice obsahuje rovněž částečnou demolici budovy za účelem sanace. Ve většině regionů vzniká při sanaci více odpadů než při celkové demolici budov;

7. oceňuje záměr Evropské komise podporovat trh s recyklovaným stavebním a demoličním odpadem prostřednictvím větší podpory výzkumných a demonstračních projektů. Tyto projekty by se i v rámci programu Horizont 2020 a prováděné v úzké spolupráci s členskými státy měly zaměřit na vypracování řešení, jak přispět ke zvýšení ekonomické přitažlivosti recyklace. VR je rovněž zastáncem zřízení nástrojů podporujících tržní uplatnění druhotných surovin získaných ze stavebního a demoličního odpadu;

B. Místní a regionální orgány při podpoře politiky účinného využívání zdrojů

8. domnívá se, že z hlediska místních a regionálních orgánů v celé EU by hlavním cílem měl být pokrok v úsilí o vytvoření společných ukazatelů, které jsou předpokladem pro rozvoj společných cílů a norem v souvislosti s ekologizací odvětví stavebnictví. Je v zájmu místních a regionálních orgánů zdůraznit zásadní environmentální a hospodářské výzvy, s nimiž se potýká proces zlepšování účinného využívání zdrojů v odvětví stavebnictví;

9. zdůrazňuje v této souvislosti, že místní a regionální orgány již mají prostřednictvím místních či regionálních stavebních předpisů významnou úlohu při podpoře udržitelných budov s nízkými nebo nulovými náklady. Osvědčené postupy vyplývající z uplatňování těchto předpisů, například minimální požadavky na množství denního světla, energetickou účinnost nebo stavební materiály by mohly výrazně přispět k podpoře skutečně udržitelných budov v Evropě, a proto by měly být podporovány;

10. připomíná, že místní a regionální orgány mají zvlášť důležitou úlohu při snižování dopadu budov na životní prostředí, protože v rámci své odpovědnosti vypracovávají vhodná opatření a zavádějí strategie podporující účinnost zdrojů, tak, že pozorně určí místní specifické rysy a aspekty;

11. vyzývá místní a regionální orgány, aby při vytváření politiky týkající se udržitelných budov využívaly nástrojů a postupů územního a městského plánování. Měla by se také zohlednit obnovitelná energie, energetická účinnost, nakládání s odpady a otázky obsluhy a údržby;

12. vyzývá v této souvislosti místní a regionální orgány, aby přijaly holistický přístup během celého životního cyklu budovy včetně stavebních výrobků, projektování a konstrukce budovy, její údržby a renovace s cílem podpořit efektivnější využívání materiálů, spotřebu energie a vody a také lepší nakládání s odpady;

13. úsilí, které dosud vynaložily evropské místní a regionální orgány, považuje za velmi důležité. Příkladem mohou být zvláště strategie energetické účinnosti v regionu Emilia-Romagna a plán autonomní provincie Bolzano v oblasti klimatu „Energetika – Horní Adiže 2050“, programy k identifikaci nových technologií a přístupů založených na místní tradiční architektuře župy Harghita nebo inovační činnost města Rakvere v Estonsku a komunity Anavra obce Almyros, okres Magnesia v Řecku – tyto a další podobné iniciativy jsou předními iniciativami v oblasti účinného využívání zdrojů a udržitelného stavebnictví;

14. konstatuje, že průmyslové činnosti související se stavebními materiály z odvětví ekologického stavebnictví a z demolice by mohly vytvořit mnoho pracovních míst. Důležitým prvkem pro dosažení cílů souvisejících s účinným využíváním zdrojů je vypracování regionálních a místních akčních plánů týkajících se uvedených činností a náležitého využívání lidských zdrojů;

15. domnívá se, že iniciativa, jako je Pakt starostů a primátorů, by se mohla hodit i k řešení problému účinného využívání zdrojů. Výbor je přesvědčen, že odpovídající způsoby, jak toho dosáhnout, by měly být prozkoumány, jakmile budou schváleny cíle týkající se účinného využívání zdrojů;

16. připomíná dále, že využívání zdrojů je z velké části určeno rozhodnutími týkajícími se projektu a volbou stavebních materiálů. Aby se zvýšila účinnost využívání zdrojů, potřebují tedy v souladu s tím, co stanoví Komise, inženýři, projektanti, výrobci, zadavatelé, veřejné orgány a koncoví uživatelé spolehlivé a použitelné informace, aby při svém rozhodování vycházeli z kritérií udržitelných projektů. Protože místní a regionální orgány jsou orgány vydávající povolení, které se nacházejí nejbližší všem zúčastněným stranám, musí to být ony, kdo budou připravovat konkrétní informační sezení ke zvýšení informovanosti a také politiky a mechanismy podporující a stimulující využívání těchto zdrojů za využití finančních prostředků evropských fondů. Tyto politiky musí být součástí společného evropského přístupu k posuzování environmentální výkonnosti budov, který by zahrnoval všechny klíčové ukazatele, jež budou stanoveny;

17. žádá Komisi, aby aktivně zapojila místní a regionální úroveň do vytváření rámce s klíčovými ukazateli k posouzení environmentální výkonnosti budov během jejich životního cyklu. Místní a regionální úroveň by měla být k této otázce konzultována a mít možnost k těmto ukazatelům přispět, a to v průběhu celého procesu;

18. podtrhuje, že místní a regionální orgány hrají významnou úlohu nejen jako politická úroveň uskutečňující finanční investice v rámci týkajícím se udržitelných budov, ale hrají také podstatnou úlohu jako vlastníci veřejných budov, obecních bytů a rozvodných sítí;

19. opět zdůrazňuje, že nesouhlasí se systémem makroekonomické podmíněnosti, který umožňuje potrestat členský stát, pokud neplní povinnosti vyplývající z právních předpisů EU (například pokud jde o cíle v oblasti odpadů nebo energetické účinnosti) částečným nebo úplným neposkytnutím financování z fondů ESI, neboť hrozí, že tento způsob bude penalizovat místní a regionální orgány bez ohledu na to, do jaké míry přispěly k dosažení politických cílů;

20. vyzývá místní a regionální orgány, aby posílily spolupráci v oblasti zelených veřejných zakázek, a přispěly tak ke zlepšení regionálních a místních souvislostí za účelem provádění ambiciózních cílů EU v oblasti udržitelných budov;

C. Definice, ukazatele, výzkum a vývoj

21. připomíná, že odvětví stavebnictví je prostředkem a že budovy mohou mít jak pozitivní, tak negativní dopad v konkrétních urbanistických, architektonických, sociálních, ekonomických a environmentálních souvislostech. V tomto komplexním souboru vzájemných vztahů je proto třeba věnovat zvláštní pozornost problému udržitelnosti;

22. připomíná, že technické charakteristiky a charakteristiky účinnosti některých stavebních materiálů se po výrobě rychle mění, a tento proces v některých případech pokračuje dokonce i po jejich využití při stavbě. Z tohoto pohledu je zvlášť důležité analyzovat, zda a za jakých podmínek jsou tyto materiály po demolicí dostatečně vhodné k opětovnému použití a zda je pro ně případně nutné zavést zvláštní certifikační režimy;

23. upozorňuje zároveň na to, že je zapotřebí výzkumu v oblasti údržby budov a k nim náležejících zařízení jako možnosti, jak prodloužit jejich životní cyklus. Konkrétně by měly být podporovány smlouvy na dodávky energií a zlepšení a udržování instalací prováděných podniky energetických služeb;

24. zdůrazňuje, že využití stavebních materiálů z demolic k jiným účelům, například k výstavbě silnic, je třeba považovat za zvlášť důležitou oblast výzkumu, protože mnoho stavebních materiálů obsahuje škodlivé, nebezpečné a znečišťující složky, přičemž ani posuzování, ani případné omezování z toho plynoucích rizik pro životní prostředí a lidské zdraví není zatím vyřešeno;

25. domnívá se, že návrat k tradičním stavebním technologiím a materiálům může být pro odvětví evropského stavebnictví velkou možností, protože často představuje model možného využití místních zdrojů k účinným řešením vhodným pro místní podmínky, aniž by z hlediska využívání půdy vedly k otevírání nových lomů tam, kde by lomy narušovaly homogenní prostředí;

26. připomíná, že je třeba analyzovat, zda je sanace stávajících budov vždy vhodným řešením. Stávající budovy, včetně obchodních, obytných a veřejných budov, v mnoha evropských regionech mohou být uvedeny do stavu, kdy budou poskytovat přiměřené pohodlí, pouze za cenu značných investic. Přestože z hlediska zdrojů v případě konkrétní budovy je sanace stávajících budov vždy efektivnější než demolice a stavba nové budovy, upozorňují tyto situace na to, že estetická, architektonická a sociální hodnota nové budovy je v některých případech mnohem větší, zejména z pohledu uživatele. Pro stanovení toho, zda je sanace stávajících budov vhodným řešením, je kromě jednoduchých technických hledisek třeba vzít v úvahu také hlediska architektonická, sociální, ekonomická a environmentální a rovněž pohled uživatele;

27. rovněž připomíná obrovský potenciál, který může oblast udržitelného stavebnictví mít pro tvorbu pracovních míst, zejména v takovém hospodářském odvětví, jakým je stavebnictví, které bylo značně zasaženo krizí. Za podpory a vhodné odborné přípravy týkající se nových metod ekologicky udržitelného stavebnictví by mohlo být znovu začleněno mnoho nezaměstnaných v tomto odvětví zpět do trhu práce;

28. doporučuje, aby byly při vypracování společných kritérií posuzování environmentálního profilu budov (jakožto klíčových ukazatelů) výslovně zohledněny i udržitelné suroviny, zejména místního nebo domácího původu, na něž bude možné uplatnit mechanismy sledovatelnosti. Potvrzuje se, že využití obnovitelných surovin může významnou měrou přispět k účinnému využívání zdrojů ve stavebnictví, přičemž možnosti jejich využití v tomto odvětví nejsou omezeny pouze na stavby (např. stavby ze dřeva) a izolaci, nýbrž se uplatňují i v interiérech (podlahy, zdi, úprava povrchů) apod. To platí především v případě kaskádového využívání obnovitelných surovin, tzn. vícenásobném použití v několika fázích. Obnovitelné suroviny mohou také nahradit fosilní zdroje energie při vytápění a omezit tak dopad na životní prostředí;

29. upozorňuje, že v souvislosti se stavebnictvím dokument Komise neuvádí využívání energie z obnovitelných zdrojů, což samozřejmě souvisí s udržitelným charakterem budovy. Ke snížení dopadu na životní prostředí by mohly ve značné míře přispět solární termické, fotovoltaické a větrné systémy pro výrobu energie začleněné do budov, jakož i využívání biomasy k vytápění budov popř. ohřívání užitkové vody, a to po celý životní cyklus, zejména pokud jde o emise oxidu uhličitého. Je třeba zmínit také další technologie, jako je geotermální energie, možnosti centralizované výroby umožňující účinné infrastruktury dálkového vytápění a chlazení využívající obnovitelné zdroje energie, odpadní teplo nebo kombinovanou výrobu tepla a elektřiny s vysokou účinností. Má-li však být analýza správná, nelze zapomenout ani na materiály a energii využívané při výrobě elektrického proudu a energie;

30. domnívá se, že na úrovni EU je co nejrychleji třeba vyjasnit a obecně definovat termíny, které se často používají jako synonyma: „pasivní dům“, „ekologický dům“, „udržitelný dům“, „nízkoenergetický dům“, „dům s nulovými emisemi uhlíku“. Pokrok prostřednictvím vhodného výzkumu a vývoje, iniciativ a konzultací je nezbytně nutný, protože tyto definice budou v budoucnu základem pro společné normy a politická opatření v této oblasti;

31. zdůrazňuje, že kromě opětovného používání kovů a skla, o němž se podrobně mluví ve sdělení, ukazují výzkumy příznivé údaje také v případě betonu a dřevěných stavebních materiálů. Beton a dřevo mají jako stavební materiály vhodné charakteristiky pro opětovné použití, jsou lehce separovatelné a snadno se recyklují a/nebo používají. Místní a regionální analýzy týkající se jejich opětovného použití by proto měly být prioritou;

32. domnívá se, že v případě využívání dřeva a jiných přírodních stavebních materiálů je třeba vzít v úvahu také to, že rostoucí potřeby odvětví stavebnictví vedou k přímým nebo nepřímým změnám při využívání půdy a v ekosystémech. Proto je nutné vyvarovat se v odvětví stavebnictví opakování předchozích chyb při produkci biomasy k energetickým účelům a problémy související se změnou ve využívání půdy a s ekosystémy je třeba podrobně analyzovat a zohlednit při vytváření společných cílů a ukazatelů pro účinnost zdrojů ve stavebnictví;

33. navrhuje, aby vysokoškolské studijní programy pro inženýry, architektky a ekonomy zahrnovaly kromě postupů účinného využívání zdrojů také metody snižování dodatečného využívání materiálů a vytváření odpadů kvůli změnám projektu;

34. domnívá se, že v souvislosti s účinným využíváním zdrojů, zejména v případě recyklace stavebního a demoličního odpadu, je třeba vzít v úvahu rovněž náklady a dopady třídění a dopravy, k čemuž jsou nutné řádně standardizované analytické postupy, zatímco politické postupy a výzkum a vývoj by se měly rozšířit o srovnání možností podmíněných dopravou a recyklací přímo na staveništi nebo místní recyklací;

D. Správa, partnerství, předávání znalostí

35. vítá, že sdělení Komise podtrhuje, že v řadě opatření hraje důležitou roli šíření osvědčených postupů. V této souvislosti je nezbytné, aby projekty spolupráce mezi skupinami regionů se stejnými rysy měly prioritu, protože v této oblasti nelze uskutečnit jednotný osvědčený postup, ani přístup použitelný všude: regionální a místní subjekty se musí učit od sebe navzájem, která řešení jsou nejvhodnější, a spojení místních znalostí různých regionů by mohlo mít vyšší přidanou hodnotu;

36. zdůrazňuje, že mnoho místních a regionálních orgánů si všímá, že členské státy pohlíží na nástroje vzniklé na základě právních předpisů týkajících se energetické účinnosti pouze formálně a považují je za mechanismus, jenž je kultuře projektování v daných regionech nebo zemi cizí. Výbor proto navrhuje vypracovat určitou formu průběžné zprávy o stavu provádění směrnice o energetické účinnosti, aniž by se pro místní a regionální orgány vytvářely nové povinnosti podávat zprávy, ale aby byly na základě dobrovolnosti zapojeny do vypracování zmíněné zprávy;

37. připomíná, že určité regiony nemají patřičné znalosti a pravomoci, proto mohou zejména v málo rozvinutých regionech narůstat technologické rozdíly vůči rozvinutým regionům. V zájmu vyřešení tohoto problému by i tyto regiony měly být zapojeny do systémů spolupráce zabývajících se zejména obtížemi v souvislosti s přenosem znalostí. Je třeba analyzovat možnost optimalizace přenosu znalostí v oblasti projektování a stavebnictví do regionů s nedostatečnými pravomocemi;

E. Vyrovnávací mechanismus

38. domnívá se, že političtí představitelé by si měli být vědomi, že případná přeměna odvětví stavebnictví vyžaduje politickou vůli a rozhodné vedení na nejvyšších úrovních místních a regionálních orgánů. Nemohou ignorovat problém stále omezených místních a regionálních provozních rozpočtů, které investicím na zlepšení budov poskytují pouze malé marže, i když je jejich výnosnost velmi dobrá a rychle se amortizují;

39. poukazuje nejen na environmentální, ale i ekonomické a sociální přínosy udržitelných budov ve srovnání s náklady na výstavbu a údržbu a zdůrazňuje, že podle výsledků analýzy trhu, na něž Komise odkazuje, jsou investiční náklady na takzvané ekologické budovy pouze o několik procent vyšší než náklady na obvyklé stavby;

40. domnívá se, že je důležité, aby se zvláštní pozornost věnovala konkrétním problémům venkovských regionů a malých a středních měst. Při definování norem, cílů a dalších prováděcích opatření je nutné uznat jejich typické aspekty, aby se předešlo tomu, že budou neúměrně postiženy, nebo aby je bylo možné odškodnit, bude-li to nutné. Proto by se výzkumná priorita Inteligentní města programu Horizont 2020 měla přejmenovat na Inteligentní města a regiony a doplnit o novou prioritu s názvem Inteligentní venkovské regiony a města.

V Bruselu dne 17. dubna 2015

předseda
Evropského výboru regionů

Markku MARKKULA

III

(Přípravné akty)

VÝBOR REGIONŮ

111. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VE DNECH 16. A 17. DUBNA 2015

Stanovisko Evropského výboru regionů – Investiční plán a Evropský fond pro strategické investice

(2015/C 195/07)

Hlavní zpravodaj: Claude Gewerc (FR/SES), předseda regionální rady Pikardie**Odkazy:** sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropské centrální bance, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru, Výboru regionů a Evropské investiční bance Investiční plán pro Evropu

(COM(2014) 903 final)

návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském fondu pro strategické investice a o změně nařízení (EU) č. 1291/2013 a (EU) č. 1316/2013

(COM(2015) 10 final)

I. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

Pozměňovací návrh 1

1. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(1) V důsledku hospodářské a finanční krize se v Unii snížil objem investic. Investice dosáhly vrcholu v roce 2007 a od té doby poklesly asi o 15 %. Unie trpí nedostatkem investic zejména kvůli nejistotě ohledně budoucnosti ekonomiky, která panuje na trzích, a fiskálním omezením, která musí dodržovat členské státy. Uvedený nedostatek investic zpomaluje hospodářské oživení a má negativní vliv na vytváření pracovních míst, perspektivu dlouhodobého růstu a na konkurenceschopnost.	(1) V důsledku hospodářské a finanční krize se v Unii snížil objem investic. Investice dosáhly vrcholu v roce 2007 a od té doby poklesly asi o 15 %, což zasáhlo všechny evropské regiony . Unie trpí nedostatkem investic zejména kvůli nejistotě ohledně budoucnosti ekonomiky, která panuje na trzích, a fiskálním omezením, která musí dodržovat členské státy. Uvedený nedostatek investic zpomaluje hospodářské oživení a má negativní vliv na vytváření pracovních míst, perspektivu dlouhodobého růstu a na konkurenceschopnost. Brání tak realizaci cílů pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění uvedených ve strategii Evropa 2020.

Pozměňovací návrh 2

2. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(2) K prolomení bludného kruhu, který nedostatečně investice vytvářejí, jsou nutná komplexní opatření. Nezbytnými předpoklady pro stimulaci investic jsou strukturální reformy a fiskální odpovědnost. Spolu s novými impulsy na podporu investičního financování mohou tyto předpoklady přispět k nastartování pozitivního cyklu, v němž investiční projekty pomáhají podpořit zaměstnanost a poptávku a růstový potenciál se soustavně zvyšuje.	(2) K prolomení bludného kruhu, který nedostatečně investice vytvářejí, jsou nutná komplexní opatření. Nezbytnými předpoklady pro stimulaci dlouhodobých investic jsou strukturální reformy, jejichž cílem je spojit udržitelný růst, fiskální odpovědnost a vyšší efektivitu činnosti veřejných orgánů. Spolu s novými impulsy na podporu investičního financování mohou tyto předpoklady přispět k nastartování pozitivního cyklu, v němž investiční projekty podporují zaměstnanost a poptávku a růstový potenciál se soustavně zvyšuje.

Pozměňovací návrh 3

8. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(8) EFSI je součástí komplexního přístupu, jenž má řešit nejistotu spojenou s veřejnými a soukromými investicemi. Tato strategie má tři pilíře: aktivaci finančních prostředků pro investice, zajištění toho, aby se investice dostaly do reálné ekonomiky, a zlepšení investičního prostředí v Unii.	(8) EFSI je součástí komplexního přístupu, jenž má řešit nejistotu spojenou s veřejnými a soukromými investicemi. Tato strategie má tři pilíře: aktivaci finančních prostředků pro investice, zajištění toho, aby se investice dostaly do reálné ekonomiky, a zlepšení investičního prostředí v Unii. Strategie by měla být doplňková k cíli dosažení hospodářské, sociální a územní soudržnosti v Unii.

Pozměňovací návrh 4

10. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(10) Účelem EFSI by měla být pomoc při řešení obtíží s financováním, realizace produktivních investic v Unii a zajištění lepšího přístupu k financování. Z lepšího přístupu k financování by měly mít prospěch obzvláště malé a střední podniky. Je rovněž na místě umožnit takovýto zlepšený přístup k financování podnikům se střední tržní kapitalizací, tj. podnikům s nejvýše 3 000 zaměstnanci. Překonání současných obtíží v oblasti financování v Evropě by mělo přispět k posílení hospodářské, sociální a teritoriální soudržnosti Unie.	(10) Účelem EFSI by měla být pomoc při řešení obtíží s financováním, realizace hospodářsky a sociálně významných produktivních investic v Unii a zajištění lepšího přístupu k financování. Z lepšího přístupu k financování by měly mít prospěch obzvláště malé a střední podniky. Je rovněž na místě umožnit takovýto zlepšený přístup k financování podnikům se střední tržní kapitalizací, tj. podnikům s nejvýše 3 000 zaměstnanci. Aby se maximálně zvýšil přístup malých a středních podniků a podniků se střední tržní kapitalizací k navrženým investicím, je třeba se vyhnout složitosti a zachovat jednoduchost.

Pozměňovací návrh 5

11. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(11) EFSI by měl podporovat strategické investice s vysokou přidanou ekonomickou hodnotou , jež budou přispívat k dosažení cílů politiky Unie .	(11) EFSI by měl podporovat rozsáhlé i menší strategické investice, jež budou přispívat k dosažení cílů v oblasti hospodářské, sociální a územní soudržnosti Evropské unie a které jsou uvedeny ve strategii Evropa 2020 pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění . EFSI by měl doplňovat stávající evropské programy, zejména evropské strukturální a investiční fondy, a měl by podporovat a urychlovat projekty s vyšším rizikem, které umožňují zlepšit celkovou efektivitu hospodářství Unie a mohou přinést dynamiku vytváření přidané hodnoty pro Evropskou unii. EFSI by měl věnovat zvláštní pozornost izolovanějším a méně rozvinutým regionům, aby se dále nezvyšoval rozdíl v investicích, a měl by stimulovat nadnárodní a přeshraniční investice. Měl by rovněž rozsáhleji zapojit místní a regionální orgány a zaměřit se na zvyšování jejich inovační kapacity.

Pozměňovací návrh 6

14. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(14) EFSI by se měl zaměřovat na projekty vytvářející velké společenské a hospodářské hodnoty . Především by to měly být projekty podporující vytváření pracovních míst, dlouhodobý růst a konkurenceschopnost. EFSI by měl podporovat širokou škálu finančních produktů, včetně kapitálových nástrojů, dluhových nástrojů nebo záruk, aby vyšel co nejlépe vstříc potřebám konkrétního projektu. Tato široká škála produktů by měla EFSI umožnit, aby se přizpůsobil potřebám trhu a zároveň podněcoval soukromé investice do daných projektů. EFSI by neměl nahrazovat soukromé investice; namísto toho by měl fungovat jako jejich katalyzátor, přičemž bude řešit selhání trhu, aby bylo zajištěno nejefektivnější a maximálně strategické využití veřejných prostředků. K takovému efektivnímu a strategickému využití by měl přispět požadavek na dodržení zásad pro státní podporu.	(14) EFSI by se měl zaměřovat na projekty vytvářející velkou společenskou a hospodářskou přidanou hodnotu . Především by to měly být projekty podporující vytváření pracovních míst, dlouhodobě udržitelný růst, inovace a konkurenceschopnost. Měl by se stanovit jasný soubor kritérií pro výběr projektů a postupy pro fázi monitorování . EFSI by měl podporovat širokou škálu finančních produktů, včetně úvěrů , kapitálových nástrojů, dluhových nástrojů nebo záruk, aby vyšel co nejlépe vstříc potřebám konkrétního projektu. Tato široká škála produktů by měla EFSI umožnit, aby se přizpůsobil potřebám trhu a zároveň podněcoval soukromé investice do daných projektů. EFSI by neměl nahrazovat soukromé investice; namísto toho by měl fungovat jako jejich katalyzátor, přičemž bude řešit selhání trhu, aby bylo zajištěno nejefektivnější a maximálně strategické využití veřejných prostředků, a jako prostředek dalšího posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti Unie . K takovému efektivnímu a strategickému využití by měl přispět požadavek na dodržení zásad pro státní podporu.

Pozměňovací návrh 7

15. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(15) EFSI by se měl zaměřovat na projekty s vyšším poměrem rizika a výnosů, než mají stávající nástroje EIB a Unie, aby byla zajištěna adicionalita ve srovnání se současnými operacemi. EFSI by měl financovat projekty v celé Unii, včetně zemí nejvíce postižených finanční krizí. EFSI by měl být použit pouze v případě, kdy není dostupné financování z jiných zdrojů za přiměřených podmínek .	(15) EFSI by se měl zaměřovat na projekty s vyšším poměrem rizika a výnosů, než mají stávající nástroje EIB a Unie, aby byla zajištěna adicionalita ve srovnání se současnými operacemi. EFSI by měl financovat projekty v celé Unii, včetně zemí nejvíce postižených finanční krizí. EFSI by měl být použit pouze v případě, kdy není dostupné financování z jiných zdrojů. Vyšší riziko musí být odůvodněno dopadem investic na zaměstnanost a ekonomiku daných území, zejména těch, jež byla zasažena hospodářskými změnami, a dopadem na celkovou dynamiku investic, inovací a prostředí. Tato kritéria musí být individuálně uzpůsobována tak, aby se podpořilo vyvážené rozložení mezi jednotlivá odvětví a zeměpisné oblasti.

Pozměňovací návrh 8

16. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(16) EFSI by se měl zaměřovat na investice, u nichž se očekává, že budou ekonomicky a technicky životaschopné a které mohou zahrnovat odpovídající míru rizika, avšak budou stále splňovat konkrétní požadavky na financování z EFSI.	(16) EFSI by se měl zaměřovat na investice, u nichž se očekává, že budou ekonomicky a technicky životaschopné a které mohou zahrnovat odpovídající míru rizika, jež by bez podpory z EFSI byla pro soukromé investory příliš vysoká , avšak budou stále splňovat konkrétní požadavky na financování z EFSI.

Odůvodnění

Jedná se o jednu z podmínek adicionality investic v rámci investičního plánu.

Pozměňovací návrh 9

Bod odůvodnění 20a (nový)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	(20a) Členské státy mohou – jsou-li splněny příslušné předpoklady – prostřednictvím jiných finančních nástrojů a evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) přispět na financování způsobilých projektů, jež jsou podporovány zárukou Unie, a to v souladu s cíli, zárukami a pravidly platného právního rámce pro tyto fondy. Díky tomuto flexibilnímu přístupu by se měla maximalizovat součinnost mezi nástroji EU a schopnost přilákat investory do oblastí investic, na něž se EFSI zaměřuje. ESI fondy a EFSI by se měly vzájemně doplňovat a je třeba předcházet u nich v co největší míře efektu vytěsňování.

Odůvodnění

Tímto způsobem lze posílit soulad mezi EFSI a strukturálními fondy a zamezit riziku vzájemného vytěšňování.

Pozměňovací návrh 10

Bod odůvodnění 20b (nový)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	(20b) <i>EFSI by mohl podporovat zejména investiční platformy na územní úrovni, které by zaručily koherentní a integrované rozvojové strategie na regionální úrovni tím, že by hrály úlohu regionálních center schopných uvolnit všechny dostupné zdroje.</i>

Odůvodnění

Vyplývá z textu.

Pozměňovací návrh 11

21. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(21) <i>Jsou-li splněna veškerá relevantní kritéria způsobilosti, mohou členské státy prostřednictvím evropských strukturálních a investičních fondů přispět na financování způsobilých projektů, jež jsou podporovány zárukou EU. Díky tomuto flexibilnímu přístupu by se měl maximalizovat potenciál pro přilákání investorů do oblastí investic, na něž se EFSI zaměřuje.</i>	

Odůvodnění

Kryje se se zněním legislativního pozměňovacího návrhu 9.

Pozměňovací návrh 12

22. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(22) V souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie musí být investice do infrastruktury a projektů podporované ze strany EFSI v souladu s pravidly pro státní podporu. Komise oznámila, že za tímto účelem formuluje soubor hlavních zásad pro posuzování státní podpory, jež bude muset daný projekt dodržet, aby byl způsobilý pro podporu EFSI. Komise sdělila, že pokud daný projekt tato kritéria splňuje a obdrží podporu z EFSI, bude jakákoli vnitrostátní doplňková podpora posuzována v rámci zjednodušeného a zrychleného posouzení státní podpory, při němž jedinou další otázkou, jíž se bude Komise zabývat, bude proporcionalita veřejné podpory (neexistence nadměrné kompenzace). Komise rovněž oznámila, že vydá k souboru hlavních zásad další pokyny, aby bylo zajištěno efektivní využití veřejných prostředků.	(22) V souladu se Smlouvou o fungování Evropské unie musí být investice do infrastruktury a projektů podporované ze strany EFSI v souladu s pravidly pro státní podporu. Komise oznámila, že za tímto účelem formuluje soubor hlavních zásad pro posuzování státní podpory, jež bude muset daný projekt dodržet, aby byl způsobilý pro podporu EFSI. Komise sdělila, že pokud daný projekt tato kritéria splňuje a obdrží podporu z EFSI, bude jakákoli vnitrostátní doplňková podpora posuzována v rámci zjednodušeného a zrychleného posouzení státní podpory, při němž jedinou další otázkou, jíž se bude Komise zabývat, bude proporcionalita veřejné podpory (neexistence nadměrné kompenzace). Komise rovněž oznámila, že vydá k souboru hlavních zásad další pokyny, aby bylo zajištěno efektivní využití veřejných prostředků. Na tomto základě se Komise

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	<i>zavazuje, že bude nicméně jednotně uplatňovat zjednodušený postup, pokud se pravidla státní podpory budou vztahovat na financování infrastruktury.</i>

Odůvodnění

Je třeba předejít rozdílům v zacházení s investičními infrastrukturními projekty podporovanými z EFSI a infrastrukturními projekty spolufinancovanými členskými státy či regiony, aby byly zaručeny stejné lhůty a způsoby schvalování, neboť pravidla státní podpory nelze uplatňovat bezvýhradně.

Pozměňovací návrh 13

25. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(25) EIB by měla činnosti podporované ze strany EFSI pravidelně hodnotit s cílem posoudit jejich relevanci, výsledky a dopad a určit aspekty, které by mohly vést ke zlepšení budoucích činností. Taková hodnocení by měla přispívat k odpovědnosti a provedení analýzy udržitelnosti.	(25) EIB a Komise by měly činnosti podporované ze strany EFSI pravidelně hodnotit s cílem posoudit jejich relevanci, výsledky, dopad, jakož i jejich soulad a koordinaci s ostatními politikami a nástroji Unie, zejména s podporou z evropských strukturálních a investičních fondů , a určit aspekty, které by mohly vést ke zlepšení budoucích činností. Taková hodnocení by měla přispívat k odpovědnosti a provedení analýzy udržitelnosti.

Pozměňovací návrh 14

Bod odůvodnění 25a (nový)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	(25a) Poradní skupina monitoruje politiku financování EFSI, jenž jí jednou za půl roku předkládá souhrnnou zprávu o svých intervencích. Tato skupina se vyjadřuje a formuluje doporučení ohledně kritérií způsobilosti, tematického a geografického rozvržení investic a jejich adicionality a sociálního a environmentálního dopadu. Tvoří ji stejný počet zástupců VR a Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV).

Odůvodnění

Hospodářské a sociální subjekty a místní a regionální orgány mají nejlepší předpoklady pro to, aby posoudily skutečný dopad financovaných investic.

Pozměňovací návrh 15

26. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(26) Vedle operací financování, jež budou prováděny prostřednictvím EFSI, by mělo být vytvořeno Evropské centrum pro investiční poradenství (EIAH). EIAH by mělo poskytovat silnou podporu vývoji a přípravě projektů v celé Unii, přičemž bude stavět na odborných zkušenostech Komise, EIB	(26) Vedle operací financování, jež budou prováděny prostřednictvím EFSI, by mělo být vytvořeno Evropské centrum pro investiční poradenství (EIAH). EIAH by mělo poskytovat silnou podporu vývoji a přípravě projektů v celé Unii, přičemž bude stavět na odborných zkušenostech Komise, EIB,

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
vnitrostátních podpůrných bank a řídicích orgánů evropských strukturálních a investičních fondů. Mělo by tak vzniknout jednotné kontaktní místo pro dotazy týkající se technické pomoci pro investice v Unii.	vnitrostátních podpůrných bank a řídicích orgánů evropských strukturálních a investičních fondů. Mělo by tak vzniknout jednotné kontaktní místo pro dotazy týkající se technické pomoci pro investice v Unii. EIAH by mělo členským státům a regionům po celé Unii umožnit, aby zdarma využívaly odborné zkušenosti, aby se zajistil spravedlivý přístup k financování z EFSI. Regiony by EIAH mohly předkládat návrhy cílených iniciativ za účelem koordinace technické pomoci na regionální nebo nadregionální úrovni a z toho plynoucí optimalizace dostupných finančních zdrojů.

Pozměňovací návrh 16

29. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(29) <i>Za účelem částečného financování příspěvku z rozpočtu Unie by mělo být sníženo finanční krytí Horizontu – rámcového programu pro výzkum a inovace 2014–2020, stanoveného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1291/2013 ⁽¹⁾, a Nástroje pro propojení Evropy, stanoveného nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1316/2013 ⁽²⁾. Uvedené programy slouží cílům, jež nejsou fondem EFSI duplikovány. Avšak očekává se, že díky snížení krytí obou programů s cílem financovat záruční fond bude v některých oblastech jejich působnosti zajištěn vyšší objem financování, než je možné prostřednictvím stávajících programů. EFSI by měl být schopen s pomocí pákového efektu a záruky EU multiplikovat finanční účinek v uvedených oblastech výzkumu, vývoje a inovací a dopravní, telekomunikační a energetické infrastruktury, a dosáhnout tak lepšího výsledku, než kdyby byly zdroje vynaloženy prostřednictvím grantů v rámci plánovaných programů Horizont 2020 a Nástroj pro propojení Evropy. Je proto vhodné část financování, jež je aktuálně určeno pro uvedené programy, přesměrovat ve prospěch EFSI.</i>	(29) <i>Příspěvek z rozpočtu Unie bude postupně schvalován Evropským parlamentem a Radou v rámci ročních rozpočtových postupů do roku 2020. Především je nutné, aby byly prostředky rozpočtu EU nevyužité ke konci rozpočtového roku systematicky převáděny do záručního fondu. Za tímto účelem by měl rozpočtový orgán využít ve vhodných případech veškeré dostupné mechanismy flexibility a další příslušná ustanovení v nařízení Rady (EU, Euratom) č. 1311/2013.</i>

⁽¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1291/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace (2014–2020) a zrušuje rozhodnutí č. 1982/2006/ES (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 104).

⁽²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1316/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se vytváří Nástroj pro propojení Evropy, mění zařízení (EU) č. 913/2010 a zrušují nařízení (ES) č. 680/2007 a (ES) č. 67/2010 (Úř. věst. L 348, 20.12.2013, s. 129).

Pozměňovací návrh 17

Bod odůvodnění 29a (nový)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	(29a) <i>Ke snížení finančního krytí programu Horizont 2020 a Nástroje pro propojení Evropy by se mělo přistoupit teprve tehdy, až budou vyčerpány veškeré možnosti flexibility v rámci evropského rozpočtu.</i> <i>Jestliže bude snížení finančního krytí programu Horizont 2020 nevyhnutelné, mělo by k němu dojít takovým způsobem, aby nebylo ohroženo úplné provedení programu Horizont 2020 a aby nebyl zpochybněn zvláštní význam základního výzkumu. Část programu zaměřená na přístup k rizikovému kapitálu by v takovém případě musela výrazně přispět k financování EFSI. Pokud bude využití v rámci fondu nezbytné, měly by být prostředky z programu Horizont 2020 využity k původnímu účelu a mělo by být umožněno zapojení vysokých škol a výzkumných institucí.</i> <i>Snížení finančního krytí Nástroje pro propojení Evropy nemá žádný vliv na výši prostředků převedených z Fondu soudržnosti a určených na dopravní projekty v členských státech způsobilé k podpoře z tohoto fondu.</i>

Odůvodnění

Výzkumné a inovační projekty financované z programu Horizont 2020 již dnes přímo a významným způsobem přispívají k evropské inovativnosti a konkurenceschopnosti, takže by tento dobře zavedený program neměl být oslabován. Nepůjde-li zásahu fondu EFSI do programu Horizont 2020 zabránit, musí kritéria zaručit, že bude pomocí EFSI posílen inovační potenciál Evropy.

Pozměňovací návrh 18

31. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(31) V rámci Unie existuje značný počet potenciálně životaschopných projektů, které nejsou financovány z důvodu nedostatku jistoty a transparentnosti ohledně těchto projektů. Často je to způsobeno tím, že soukromí investoři o takových projektech nevědí nebo nemají dostatečné informace pro posouzení investičních rizik. Komise a EIB by měly za podpory členských států podněcovat vytvoření transparentního seznamu současných i budoucích investičních projektů v Unii vhodných pro investice. Tento seznam projektů by měl zajistit pravidelné a strukturované zveřejňování informací o investičních projektech, aby investoři měli k dispozici spolehlivé informace, na nichž mohou zakládat svá investiční rozhodnutí.	(31) V rámci Unie existuje značný počet potenciálně životaschopných projektů, které nejsou financovány z důvodu nedostatku jistoty a transparentnosti ohledně těchto projektů. Často je to způsobeno tím, že soukromí investoři o takových projektech nevědí nebo nemají dostatečné informace pro posouzení investičních rizik. Komise a EIB by měly za podpory členských států a jejich místních a regionálních orgánů podněcovat vytvoření transparentního seznamu současných i budoucích investičních projektů v Unii vhodných pro investice. Tento seznam projektů by měl zajistit pravidelné a strukturované zveřejňování informací o investičních projektech, aby investoři měli k dispozici spolehlivé informace, na nichž mohou zakládat svá investiční rozhodnutí.

Pozměňovací návrh 19

Bod odůvodnění 31a (nový)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	(31a) <i>Jsou-li projekty z důvodů zviditelnění zařazeny do seznamu projektů, měly by v něm být vedle informací o jejich ekonomické životaschopnosti uvedeny údaje o tom, zda splňují sociální a ekologické požadavky a zda jsou v souladu s cíli strategií regionálního rozvoje. Jejich shrnutí je jednou za půl roku předkládáno poradní skupině.</i>

Pozměňovací návrh 20

32. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(32) Členské státy na vnitrostátní úrovni také zahájily práce na sestavení a propagování seznamů projektů celostátního významu. Informace připravené Komisí a EIB by měly obsahovat odkazy na doprovodné vnitrostátní seznamy projektů.	(32) Členské státy na vnitrostátní úrovni také zahájily práce na sestavení a propagování seznamů projektů celostátního, regionálního a místního významu. Tyto práce byly rovněž uskutečněny pro přeshraniční projekty prostřednictvím spolupráce mezi různými členskými státy. Členské státy by kromě toho měly podle zásady subsidiarity spolupracovat s místními a regionálními orgány. Informace připravené Komisí a EIB by měly obsahovat odkazy na doprovodné vnitrostátní a přeshraniční seznamy projektů. Místní a regionální orgány včetně regionálních inovačních platforem, regionálních rozvojových agentur a řídicích orgánů evropských strukturálních a investičních fondů jsou klíčovým zdrojem informací o současných i budoucích investičních příležitostech.

Odůvodnění

Je zásadně důležité, aby do sestavování seznamů projektů byla zapojena regionální i místní úroveň.

Je důležité zdůraznit, že členské státy se začaly koordinovat při přípravě rozsáhlých přeshraničních projektů v rámci EFSI.

Pozměňovací návrh 21

34. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
(34) Aby byla zajištěna odpovědnost vůči evropským občanům, měla by EIB Evropskému parlamentu a Radě pravidelně podávat zprávy o dosaženém pokroku a o výsledcích EFSI.	(34) Aby byla zajištěna odpovědnost vůči evropským občanům, měla by Komise a EIB Evropskému výboru regionů , Evropskému parlamentu a Radě pravidelně podávat zprávy o dosaženém pokroku a o výsledcích EFSI a jeho doplňkovosti s jinými politikami a nástroji EU.

Odůvodnění

Regionální a místní orgány mají blízko k evropským občanům, což zvyšuje odpovědnost.

Pozměňovací návrh 22

Čl. 1 odst. 1a (nový)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	1a Komise a Evropská investiční banka (EIB) dbají na to, aby podpora z EFSI byla v souladu s ostatními politikami a nástroji Unie a aby se s nimi navzájem doplňovala.

Pozměňovací návrh 23

Čl. 1 odst. 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
K dohodě o EFSI mohou přistoupit členské státy. Se souhlasem stávajících přispěvatelů mohou k dohodě o EFSI rovněž přistoupit jiné třetí strany, včetně vnitrostátních podpůrných bank nebo veřejných subjektů vlastněných nebo ovládaných členskými státy, a subjekty soukromého sektoru.	K dohodě o EFSI mohou přistoupit členské státy. Se souhlasem stávajících přispěvatelů mohou k dohodě o EFSI rovněž přistoupit jiné třetí strany, včetně vnitrostátních podpůrných bank, regionálních rozvojových bank nebo veřejných subjektů vlastněných nebo ovládaných členskými státy nebo místními a regionálními orgány, stejně jako rozvojové agentury podléhající regionům a subjekty soukromého sektoru.

Odůvodnění

V legislativním návrhu by měla být uvedena možnost, že k dohodě o EFSI mohou přistoupit místní a regionální orgány.

Účast regionů ve správě těchto nových nástrojů.

Pozměňovací návrh 24

Článek 1a (nový)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	Pro účely tohoto nařízení se použije tato definice: (1) „Vnitrostátní podpůrné banky nebo instituce“ jsou právnické osoby, které se zabývají finanční činností na profesionálním základě a kterým členský stát, bez ohledu na to, zda na ústřední, regionální či místní úrovni, svěřil veřejný mandát k provádění veřejných rozvojových nebo podpůrných činností na nekomerční bázi, jež se snaží řešit selhání trhu.

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	(2) „Investiční platforma“ je mechanismus spolufinancování, sdílení rizik či jiný nástroj pro finanční příspěvky zřízený za účelem financování jednoho projektu nebo skupiny projektů. Investiční platforma může být regionální, celostátní, přeshraniční nebo odvětvová a jejím cílem je zajistit soulad s místními a regionálními investičními strategiemi a popřípadě s operačními programy evropských strukturálních a investičních fondů.

Odůvodnění

Aby se dosáhlo skutečné adicionality financování, je třeba využívat sítě místních subjektů či odborníků s cílem podnitit, podpořit a spolufinancovat projekty díky lepší znalosti příležitostí a tudíž i lepšímu posouzení rizik. Je rovněž nutné, aby mohly být brány v potaz soubory menších projektů, pokud odpovídají přijaté investiční politice fondu.

Pozměňovací návrh 25

Čl. 2 odst. 2 bod 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
K dosažení tohoto cíle využívá EIAH odborných znalostí EIB, Komise, vnitrostátních podpůrných bank a řídicích orgánů evropských strukturálních a investičních fondů.	K dosažení tohoto cíle využívá EIAH odborných znalostí: — EIB; — Komise; — vnitrostátních podpůrných bank; — regionálních rozvojových bank a/nebo agentur; — řídicích orgánů evropských strukturálních a investičních fondů. V zájmu dokončení operací na regionální nebo nad-regionální úrovni mohou regiony zejména požádat EIAH o technickou pomoc.

Odůvodnění

V EIAH se musí zachovat odborné poznatky na regionální úrovni.

Regiony mají komplexní přehled o investičních potřebách na svém území nebo ve spolupráci s jinými regiony a měly by mít možnost poskytovat technickou pomoci přímo v zájmu optimalizace iniciativ a příslušných zdrojů.

Pozměňovací návrh 26

Čl. 3 odst. 5 pododstavec 1a (nový)

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
	Investiční výbor přihlíží k cíli hospodářské, sociální a územní soudržnosti Unie.

Pozměňovací návrh 27

Článek 4

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Článek 4 Záruka EU Unie poskytne EIB záruku na finanční nebo investiční operace, které jsou prováděny v Unii a na něž se vztahuje toto nařízení (dále jen „záruka EU“). Záruka EU se poskytuje jako záruka na požádání pro nástroje uvedené v článku 6.	Článek 4 Záruka EU Unie poskytne neodvolatelnou a bezpodmínečnou záruku na finanční nebo investiční operace, které jsou prováděny v Unii, a to i v rámci přeshraniční spolupráce mezi členskými státy a třetí zemí, a na něž se vztahuje toto nařízení (dále jen „záruka EU“). Záruka EU se poskytuje jako záruka na požádání pro nástroje uvedené v článku 6.

Odůvodnění

Vyplývá z textu.

Pozměňovací návrh 28

Čl. 5 odst. 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
2. Záruka EU se poskytuje na finanční nebo investiční operace EIB schválené investičním výborem uvedeným v čl. 3 odst. 5 nebo na financování pro EIF za účelem provádění finančních nebo investičních operací EIB v souladu s čl. 7 odst. 2. Dotčené operace musí být v souladu s politikami Unie a musí podporovat některý z těchto obecných cílů: a) rozvoj infrastruktury, včetně oblastí dopravy, zejména v průmyslových centrech, energetika, zejména energetická propojení a digitální infrastruktura; b) investice do vzdělávání a odborné přípravy, zdravotní péče, výzkumu a vývoje, informačních a komunikačních technologií a inovací; c) rozšíření energie z obnovitelných zdrojů, energetické účinnosti a účinnosti zdrojů; d) projekty infrastruktury v oblasti životního prostředí, přírodních zdrojů, rozvoje měst a v sociální oblasti;	2. Záruka EU se poskytuje na finanční nebo investiční operace EIB schválené investičním výborem uvedeným v čl. 3 odst. 5 nebo na financování pro EIF za účelem provádění finančních nebo investičních operací EIB v souladu s čl. 7 odst. 2. EFSI se zaměřuje na projekty, jež zajišťují adicionalitu ve srovnání se současnými operacemi. Komise, EIB a členské státy zajistí, že u všech investic s podporou z EFSI bude zohledněn jejich dopad v jednotlivých odvětvích na hospodářskou, sociální a územní soudržnost na místní a regionální úrovni. Dotčené operace musí být v souladu s politikami Unie a musí podporovat některý z těchto obecných cílů: a) rozvoj infrastruktury odolné vůči katastrofám v oblasti dopravy, energetika, zejména energetická propojení a digitální infrastruktura; b) investice do vzdělávání a odborné přípravy, zdravotní péče, výzkumu a vývoje, digitalizace veřejné správy, digitálních aplikací a inovací; c) rozšíření energie z obnovitelných zdrojů, energetické účinnosti a účinnosti zdrojů; d) projekty infrastruktury v oblasti životního prostředí, přírodních zdrojů, rozvoje měst a v sociální oblasti;

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
e) poskytování finanční podpory podnikům uvedeným v čl. 1 odst. 1, včetně rizikového financování provozního kapitálu.	e) poskytování finanční podpory podnikům uvedeným v čl. 1 odst. 1, včetně rizikového financování provozního kapitálu.
Dále se záruka EU prostřednictvím EIB poskytuje na podporu účelových investičních platforem a vnitrostátních podpůrných bank, které investují do operací splňujících požadavky tohoto nařízení. Řídicí výbor v takovém případě stanoví politiky týkající se způsobilých investičních platforem.	Dále se záruka EU prostřednictvím EIB poskytuje na podporu účelových investičních platforem a vnitrostátních a/nebo regionálních podpůrných bank, které investují do operací splňujících požadavky tohoto nařízení. Řídicí výbor v takovém případě stanoví politiky týkající se způsobilých investičních platforem.

Pozměňovací návrh 29

Čl. 9 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Komise a EIB za podpory členských států podněcují vytvoření transparentního seznamu možných současných i budoucích investičních projektů v Unii. Tímto seznamem nejsou dotčeny konečné projekty vybrané pro podporu podle čl. 3 odst. 5.	Komise a EIB za podpory členských států a v úzké spolupráci a partnerství s regionálními a místními orgány podněcují vytvoření transparentního seznamu možných současných i budoucích investičních projektů v Unii, kteří obsahuje informace o tom, zda jsou projekty ekonomicky životaschopné, jaký mají dopad v oblasti udržitelného rozvoje a zda jsou v souladu s cíli regionálních strategií rozvoje. Tímto seznamem nejsou dotčeny konečné projekty vybrané pro podporu podle čl. 3 odst. 5.

Pozměňovací návrh 30

Čl. 9 odst. 2

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Komise a EIB vypracují, aktualizují a pravidelně a strukturovaně rozšiřují informace o současných a budoucích investicích, které významným způsobem přispívají k dosažení cílů politiky EU.	Komise a EIB vypracují, aktualizují a pravidelně a strukturovaně rozšiřují informace o současných a budoucích investicích, které významným způsobem přispívají k dosažení cílů politiky EU týkajících se hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

Pozměňovací návrh 31

Čl. 9 odst. 3

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Členské státy vypracují, aktualizují a pravidelně a strukturovaně rozšiřují informace o současných a budoucích investičních projektech na svém území.	Členské státy ve spolupráci s regionálními a místními orgány vypracují, aktualizují a pravidelně a strukturovaně rozšiřují informace o současných a budoucích investičních projektech na svém území.

Pozměňovací návrh 32

Čl. 10 odst. 1

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
EIB, popřípadě ve spolupráci s EIF, podává Komisi jednou za půl roku zprávu o finančních a investičních operacích EIB podle tohoto nařízení. Tato zpráva zahrnuje posouzení dodržování požadavků ohledně využití záruky EU a klíčové ukazatele výkonnosti podle čl. 2 odst. 1 písm. g). Zpráva také obsahuje statistické, finanční a účetní údaje o každé jednotlivé operaci financování a investic EIB, a rovněž souhrnné údaje.	EIB, popřípadě ve spolupráci s EIF, podává Komisi jednou za půl roku zprávu o finančních a investičních operacích EIB podle tohoto nařízení. Tato zpráva zahrnuje posouzení dodržování požadavků ohledně využití záruky EU a klíčové ukazatele výkonnosti podle čl. 2 odst. 1 písm. g). Zpráva také obsahuje statistické, finanční a účetní údaje o každé jednotlivé operaci financování a investic EIB, a rovněž údaje o jejich sociálním a environmentálním dopadu. Jsou v ní uvedeny projekty, u nichž se podpora z evropských strukturálních a investičních fondů kombinuje s podporou z EFSI, a celková výše příspěvků z různých zdrojů. Shrnutí této zprávy se předkládá poradní skupině k vyjádření (viz pozměňovací návrh 14).

Pozměňovací návrh 33

Čl. 10 odst. 6

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Komise zašle do 30. června každého roku Evropskému parlamentu, Radě a Účetnímu dvoru výroční zprávu o stavu záručního fondu a jeho řízení v předchozím kalendářním roce.	Komise zašle do 30. června každého roku Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému výboru regionů a Účetnímu dvoru výroční zprávu o stavu záručního fondu a jeho řízení v předchozím kalendářním roce. Tato zpráva se zveřejní.

Odůvodnění

Účelem tohoto pozměňovacího návrhu je zajistit větší odpovědnost vůči evropským občanům díky tomu, že budou zapojeny regionální a místní orgány.

Pozměňovací návrh 34

Čl. 12 odst. 1 první pododstavec

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
EIB nejpozději do [PO insert date: 18 months after the entry into force of this Regulation] zhodnotí fungování EFSI. EIB své hodnocení předloží Evropskému parlamentu, Radě a Komisi.	EIB nejpozději do [PO insert date: 18 months after the entry into force of this Regulation] zhodnotí fungování EFSI. EIB své hodnocení předloží Evropskému parlamentu, Radě, Komisi a Evropskému výboru regionů.

Odůvodnění

Místní a regionální orgány by měly mít přístup k hodnocení EFSI, které provede EIB.

Pozměňovací návrh 35

Čl. 12 odst. 1 druhý pododstavec

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Komise nejpozději do [PO insert date: 18 months after the entry into force of this Regulation] zhodnotí využívání záruky EU a fungování záručního fondu, včetně využití prostředků podle čl. 8 odst. 9. Komise své hodnocení předloží Evropskému parlamentu a Radě.	Komise nejpozději do [PO insert date: 18 months after the entry into force of this Regulation] zhodnotí využívání záruky EU a fungování záručního fondu, včetně využití prostředků podle čl. 8 odst. 9. Komise své hodnocení předloží Evropskému parlamentu a Radě. V rámci přezkumu víceletého finančního rámce v polovině období by měly být vypracovány odpovídající návrhy s cílem přeměrovat pod tuto záruku veškeré dostupné finanční prostředky z jiných programů, než které jsou uvedeny v 18. a 19. bodě odůvodnění tohoto nařízení.

Odůvodnění

Komise by vedle Nástroje pro propojení Evropy a programu Horizont 2020 měla prozkoumat jiné možnosti financování.

Pozměňovací návrh 36

Čl. 12 odst. 4

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
EIB a EIF pravidelně poskytují Evropskému parlamentu, Radě a Komisi všechny své nezávislé hodnotící zprávy, které posuzují praktické výsledky konkrétních činností EIB a EIF podle tohoto nařízení.	EIB a EIF pravidelně poskytují Evropskému parlamentu, Radě, Komisi a Evropskému výboru regionů všechny své nezávislé hodnotící zprávy, které posuzují praktické výsledky konkrétních činností EIB a EIF podle tohoto nařízení.

Odůvodnění

Regionální a místní orgány by měly mít přístup k nezávislým hodnotícím zprávám o EFSI.

Pozměňovací návrh 37

Čl. 12 odst. 5

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Komise nejpozději do [PO insert date three years after the entry into force of this Regulation] předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování tohoto nařízení, doplněnou případně o příslušný návrh.	Komise nejpozději do [PO insert date three years after the entry into force of this Regulation] předloží Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému výboru regionů zprávu o uplatňování tohoto nařízení, zahrnující posouzení přidávané hodnoty EFSI a jeho adicionality ve vztahu ke stávajícím finančním nástrojům EU a doplněnou případně o příslušný návrh.

Odůvodnění

Vyplyvá z textu.

Pozměňovací návrh 38

Článek 18

Text navržený Komisí	Pozměňovací návrh VR
Nařízení (EU) č. 1291/2013 se mění takto: 1) V článku 6 se odstavce 1, 2 a 3 nahrazují tímto: „1. Finanční krytí pro provedení programu Horizont 2020 se stanoví na 74 328,3 milionu EUR v běžných cenách, přičemž maximálně 71 966,9 milionu EUR z této částky se přidělí na činnosti podle hlavy XIX Smlouvy o fungování EU. Roční rozpočtové prostředky schvaluje Evropský parlament a Rada v mezích víceletého finančního rámce. 2. Částka na činnosti podle hlavy XIX Smlouvy o fungování EU se mezi priority uvedené v čl. 5 odst. 2 tohoto nařízení rozdělí takto: a) vynikající věda 23 897,0 milionu EUR v běžných cenách; b) vedoucí postavení v průmyslu 16 430,5 milionu EUR v běžných cenách; c) společenské výzvy 28 560,7 milionu EUR v běžných cenách. Maximální celková částka finančního příspěvku Unie z programu Horizont 2020 na specifické cíle stanovené v čl. 5 odst. 3 a na nejaderné přímé akce Společného výzkumného střediska se rozdělí takto: i) šíření excelence a rozšiřování účasti 782,3 milionu EUR v běžných cenách, ii) věda se společností a pro společnost 443,8 milionu EUR v běžných cenách, iii) nejaderné přímé akce Společného výzkumného střediska 1 852,6 milionu EUR v běžných cenách. Orientační rozdělení mezi priority a specifické cíle stanovené v čl. 5 odst. 2 a 3 jsou uvedeny v příloze II. 3. EIT je financován prostřednictvím maximálního příspěvku z programu Horizont 2020 ve výši 2 361,4 milionu EUR v běžných cenách, jak je uvedeno v příloze II.“ 2) Příloha II se nahrazuje zněním uvedeným v příloze I tohoto nařízení.	

Odůvodnění

Tento pozměňovací návrh odpovídá odstavci 4 politických doporučení tohoto návrhu stanoviska a pozměňovacímu návrhu 75 uvedenému v návrhu zprávy Evropského parlamentu (zpravodajové Bullmann a Fernandes).

II. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ

1. vítá Investiční plán pro Evropu a nařízení o EFSI, které navrhla Evropská komise s cílem podpořit investice v Unii;
2. zdůrazňuje, že Evropský fond pro strategické investice je jen jednou ze složek investičního plánu. Pro úspěšnost plánu mají zásadní význam také seznam projektů, centrum pro investiční poradenství a strukturální reformy, jež mají pozitivní socioekonomický dopad a zvyšují administrativní kapacitu. V této souvislosti vyzývá Komisi, aby v návaznosti na své sdělení Optimální využití flexibility v rámci současných pravidel paktu o stabilitě a růstu COM(2015) 12 ze dne 13. ledna 2015 upřesnila rozsah strukturálních reforem, jež hodlá podporovat na evropské úrovni v souladu se zásadou subsidiarity;
3. poukazuje na to, že mechanismus fungování investičního plánu spočívá především ve zřízení záručního fondu, jenž má krytí rizikovější financování;
4. je znepokojen tím, že záruka ve výši 16 miliard eur byla získána přerozdělením prostředků, jež byly původně určeny na Nástroj pro propojení Evropy a program Horizont 2020, a upozorňuje Komisi, že to bude mít katastrofální důsledky pro probíhající projekty, které přitom patří k prioritám EU. Dále upozorňuje na to, že úvěry nebo záruky nejsou u mnohých projektů v oblasti základního výzkumu a výzkumných institucí se značným mezinárodním vřhlem vhodným způsobem podpory;
5. proto požaduje, aby byl investiční plán přednostně financován z nevyužitých prostředků v rozpočtu EU, které by se jinak musely vrátit členským státům. Ke snížení finančního krytí programu Horizont 2020 a Nástroje pro propojení Evropy by se mělo přistoupit teprve tehdy, až budou vyčerpány veškeré možnosti flexibility v rámci evropského rozpočtu.
6. vyzývá Evropskou komisi, aby v rámci přezkumu víceletého finančního rámce v polovině období posoudila, zda by nebylo možné převést v unijním rozpočtu dostupné prostředky na záruku EU z jiných programů, než je Horizont 2020 a Nástroj pro propojení Evropy;
7. domnívá se, že je důležité zaručit, aby měly projekty vysokou kvalitu a aby podporu z EFSI mohly využívat i malé místní projekty. V tomto ohledu má mimořádný význam poskytování technické pomoci a poradenství místním orgánům;
8. rád by se plně podílel na monitorování a provádění Investičního plánu pro Evropu. Místní a regionální orgány totiž hrají důležitou roli při identifikaci, plánování a podpoře dodatečných investic na svém území. Z tohoto pohledu má zásadní význam zajištění souladu EFSI s místními a regionálními investičními strategiemi a s operačními programy evropských strukturálních a investičních fondů. Hlavním nástrojem pro konkrétní zapojení místních a regionálních orgánů, členských států a národních a/nebo regionálních rozvojových bank a institucí do úspěšné realizace EFSI je geografická či tematická platforma pro financování, u níž je třeba upřesnit míru delegování a podmínky financování;
9. poukazuje na to, že v rámci investičního plánu bude nezbytné vyvinout značné úsilí pro překonání řady problémů – fond musí být koncipován tak, aby byl podnikatelsky vstřícný a aby přilákal soukromé finanční zdroje. Bude třeba zajistit, aby s přibývajícím seznamem projektů nebyl Evropský fond pro strategické investice (EFSI) vytvořený v rámci investičního plánu vnímán jako prostředek pro dotování neživotaschopných vnitrostátních projektů ze strany EU. Bude nezbytné koordinovat stávající zdroje financování, například program Horizont 2020 a EFSI, jež jsou oba zaměřeny na výzkum a inovace;
10. poukazuje na to, že k překonání těchto problémů bude nutné zaměřit se v současném programovém období (2014–2017) více na výsledky, čehož lze dosáhnout spoluprací s místními a regionálními orgány. Aby projekty vybrané v rámci EFSI přinesly zamýšlené výsledky na místní úrovni, musí se investiční výbor, který bude pověřen výběrem projektů, zapojit rovněž do místních a regionálních konzultací. Přístup orientovaný na výsledky bude také vyžadovat větší využití finančních prostředků EU zvýšením součinnosti mezi různými dostupnými fondy EU, které by měly být uživatelsky vstřícnější;

11. domnívá se, že dalším předpokladem pro úspěšnost investičního plánu je to, aby spolufinancování neomezoval Pakt o stabilitě a růstu. Právě z tohoto důvodu VR žádá, aby bylo vnitrostátní spolufinancování vyňato z výpočtů v rámci Paktu o stabilitě a růstu, ať už je na tom daný členský stát ve vztahu k tomuto paktu jakkoli. Tento požadavek zapadá do obecnějšího úsilí VR o to, aby bylo z pravidel Paktu o stabilitě a růstu vyňato vnitrostátní spolufinancování evropských strukturálních fondů;
12. zdůrazňuje, že investice do infrastruktury vynaložené v rámci EFSI musí být odolné vůči katastrofám. Je mnohem nákladově efektivnější učinit opatření hned, než dodatečně zdokonalovat málo odolné budovy ⁽¹⁾;
13. dále navrhuje zřídit poradní skupinu, aby mohl být investiční plán náležitě monitorován. Tuto skupinu by tvořili členové EHSV a VR, kteří by Komisi předkládali doporučení ohledně investiční politiky fondu;
14. vyzývá členské státy, aby do sestavování a propagování seznamů projektů úzce zapojily místní a regionální orgány, a to v zájmu lepšího řízení EFSI;
15. vyzývá Komisi a EIB, aby ve spolupráci s Výborem regionů vypracovaly soubor určitých kritérií pro výběr projektů a postupy monitorování, což poukazuje na to, že rychlost by neměla být důležitější než kvalita projektů;
16. vyzývá Komisi a EIB, aby VR zapojily do řídicího výboru a do investičního výboru jakožto pozorovatele;
17. poukazuje na to, že se návrh nařízení dotýká buď oblastí, v nichž se uplatňuje sdílená pravomoc Evropské unie (EU) a členských států, nebo oblastí, v nichž má EU pravomoc podporovat, koordinovat či doplňovat činnosti členských států ⁽²⁾. Vzhledem k tomu, že hlavním cílem návrhu nařízení je přispět k oživení investic na evropské úrovni s jasnými nadnárodními aspekty, se VR domnívá, že je návrh v souladu se zásadou subsidiarity. Pokud jde o zásadu proporcionality, má VR za to, že je návrh nařízení vhodným právním nástrojem, poněvadž jeho finanční ustanovení musí být přímo použitelná ve všech členských státech;
18. místním a regionálním orgánům by měla být předkládána zpráva o hodnocení a fungování EFSI a tyto orgány by se měly podílet na vylepšování plánu, jelikož jsou nejbližší úrovní pro identifikaci problémů a navrhování řešení na základě odlišných místních podmínek;
19. zdůrazňuje, že je důležité zohlednit v podmínkách pro využití záruky EU oblast životního prostředí a přírodních zdrojů. Do oblasti působnosti a obecných cílů, jež jsou v návrhu nařízení vymezeny, je třeba doplnit oblast zmírňování změny klimatu a udržitelnosti;
20. zdůrazňuje, že je mimořádně důležité, aby investiční pokyny EFSI umožnily využití tohoto fondu na menší projekty, zejména ty, jež přispívají k vytváření pracovních míst a hospodářskému růstu a řeší regionální rozdíly, a aby řídicí struktury fondu uznaly, že v některých regionech mohou mít menší projekty stejný význam jako strategické investice, jelikož mohou mít značný aktivační účinek.

V Bruselu dne 16. dubna 2015

předseda
Evropského výboru regionů
Markku MARKKULA

⁽¹⁾ Viz stanovisko VR COR-2014-02646.

⁽²⁾ Článek 172 (Transevropské sítě), článek 173 (Průmysl), čl. 175 třetí pododstavec (Hospodářská, sociální a územní soudržnost) a čl. 182 odst. 1 (Výzkum a technologický rozvoj a vesmír).

